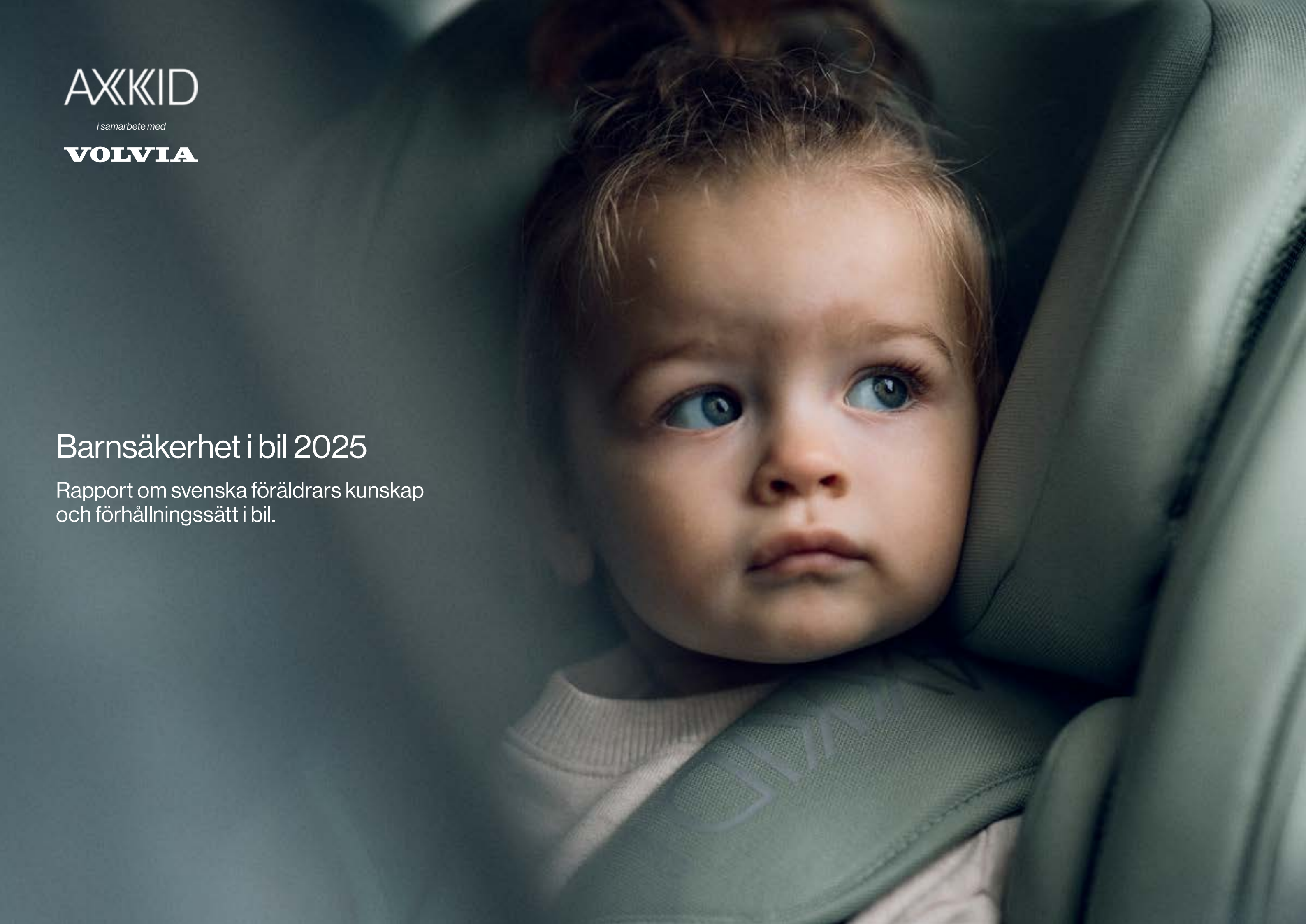

AXKID

i samarbete med

VOLVIA

Barnsäkerhet i bil 2025

Rapport om svenska föräldrars kunskap
och förhållningssätt i bil.

1. Om rapporten

1.1 Inledning

Välkommen till 2025 års rapport om barns säkerhet i bil. Sedan den första rapporten gjordes 2009 har ambitionen varit att ge en ingående bild av säkerhetsläget för barn i bil och med hjälp av fakta och insikter bidra till alla barns rätt att färdas säkert i trafiken. Med årets rapport fortsätter vi det viktiga arbetet.

Sverige är ett föregångsland inom bilsäkerhet. Här verkar några av världens främsta forskare på området och såväl myndigheter som företag har arbetat hårt för att höja människors säkerhetsmedvetande. Det har gett goda resultat. Bland annat åker idag en stor majoritet av de yngre barnen bakåtvänt, vilket är världsunikt.

Glädjande nog visar årets rapport en fortsatt positiv utveckling för det bakåtvända åkandet. Idag åker 40 procent av alla fyraåringar i Sverige bakåtvänt. 2023 var det 26 procent. Samtidigt finns orosmoln, framför allt när det gäller kunskapen. Trenden visar att allt färre föräldrar känner till de lagar och rekommendationer som gäller. Det är en oroande utveckling som vi alla i branschen behöver ta på allvar. Minskar kunskapen är risken stor att beteendet följer efter.

Därför måste vi som bransch intensifiera kommunikationen kring barns säkerhet i bil. Vi behöver utbilda och informera svenska föräldrar om att placera sina barn bakåtvänt så länge som möjligt. Vi behöver få fler att använda barnskydd längre upp i åldrarna, helst, till de fyller tolv år.

Och kanske behöver vi se över de nationella rekommendationerna. Idag säger de att barn ska åka bakåtvänt till det att de är minst 4 år. Ändå väljer de flesta föräldrar att vända sitt barn när det fyller fyra.

Bör den nuvarande åldern höjas? Vi tycker i varje fall att frågan kan diskuteras.

Rapporten visar också att rekommendationer från myndigheter och organisationer spelar en viktig roll för kunskapsnivån. Föräldrarna litar mer på aktörer som Trafikverket och NTF och vill helst ha information om barnsäkerhet från dem. Därför är det också viktigt att andra aktörer fortsätter hänvisa till de nationella rekommendationerna. Med gemensamma insatser och uthållig kommunikation kan vi vända en negativ spiral och skapa ökad trygghet för föräldrar och barn.

När Volvia frågade oss om vi ville ta över stafettpinnen och fortsätta driva arbetet med den här rapporten behövde vi inte fundera många sekunder. Barns säkerhet är inte bara något vi prioriterar, det är själva grunden för allt vi gör. Vi vill också tacka Volvia för ett gott partnerskap under arbetet med årets rapport. Deras djupa kunskap och starka engagemang för barnsäkerhet har varit ovärderligt.

Daniel Johansson, VD Axkid

1.2 Så gjordes undersökningen

Från 2009 till 2023 genomförde Volvia varje år en undersökning av föräldrars beteenden och kunskap om hur barn färdas säkrast i bil. Efter ett uppehåll under 2024, ansluter nu Axxid som partner och initiativtagare till rapporten Barnsäkerhet i bil 2025. Volvia är fortsatt med som partner och bidrar med erfarenhet, historiska data och expertkunskap.

Årets undersökning genomfördes under vecka 2-3, 2025 och följer i stort sett det tidigare upp-lägget i fråga om frågor, urval och metod. Syftet är att fortsatt kunna jämföra resultaten över tid och därmed följa utvecklingen på området barns säkerhet i bil.

Som tidigare år är målgruppen för undersökningen män och kvinnor från 20 till 65 år som har ett eller flera barn i åldern 0-10 år, och som dessutom har tillgång till bil som de kör regelbundet. Föräldrarna fick ange barnens födelsedatum och intervjun genomfördes online i Norstats representativa webbpanel. Intervjutiden var i snitt cirka 7 minuter.

En intervjuperson kan ha flera barn som den svarat för. I dessa fall har svaren registrerats per barn. Totalt har 1002 föräldrar intervjuats och svaren representerar situationen för totalt 1654 barn.

DEFINITIONER

I rapporten refererar vi till barn i olika åldrar enligt följande:

- 0-1 år = från nyfödda till 1 år och 11 månader
- 2-3 år = från 2 år till 3 år och 11 månader
- 4-7 år = från 4 år till 7 år och 11 månader
- 8-10 år = från 8 år till 10 år och 11 månader

Presenterade siffror är avrundade till närmaste heltal. Det kan innebära att en summa som logiskt sett ska bli 100% ibland kan bli 99% eller 101%.

I rapporten används ordet "barnskydd" för att referera till de olika typer av extra skydd som finns, det vill säga babyskydd, bakåtvänd bilbarnstol, bilbarnstol som kan användas både bakåt- och framåtvänt, bilbarnstol med balk, bältesstol, bälteskudde samt integrerad bälteskudde/-stol.

Studien har designats och resultatet analyserats av undersökningsföretaget Insight Distillery.

För mer information kontakta:

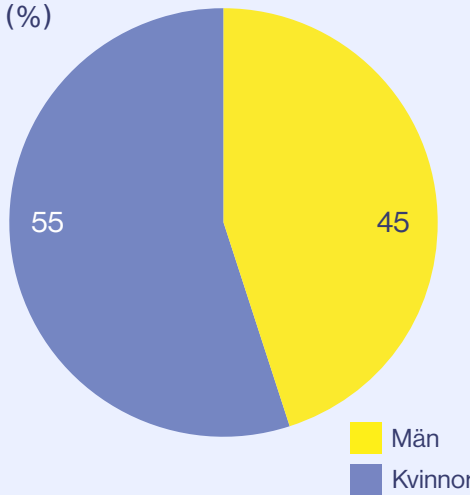
Göran Erasmie
Insight Distillery
Mail: goran@insightdistillery.se
Phone: +46 709- 49 24 08

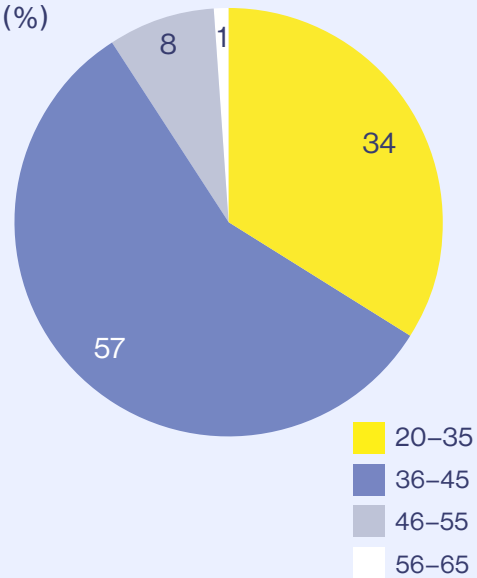
OM URVALET. 1002 föräldrar har intervjuats. Den insamlade datan har som i tidigare mätningar vägts på kön och ålder för att öka jämförbarheten mellan urval för olika år. Viktningen i datan har även gjorts för de tre storstäderna.

DATA FÖR URVALET

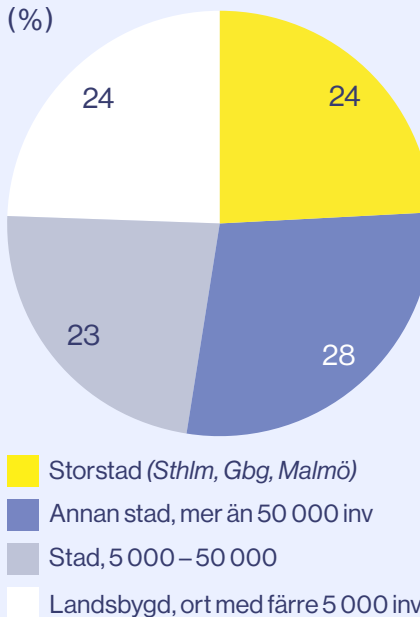
KÖN:
(%)

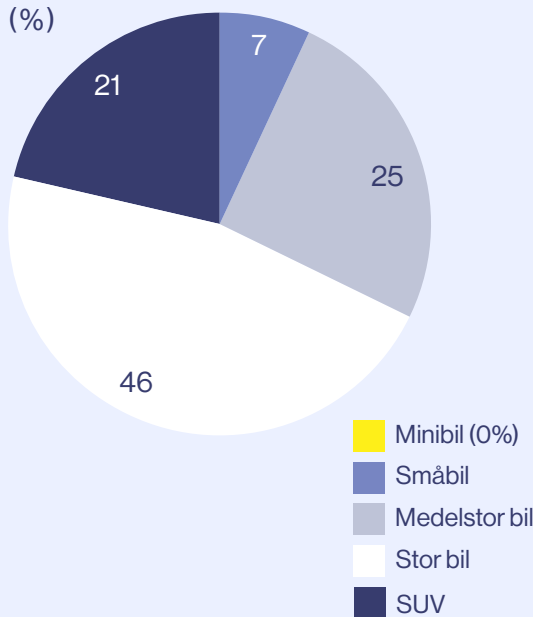
ÅLDER:
(%)

BOENDEORT:
(%)

STORLEK BIL:
(%)

1.3 Sammanfattning av resultat

Årets rapport visar glädjande nog att svenska föräldrar fortsatt är bra på att skydda sina barn i bilen. Upp till sju års ålder använder hela 95% av alla barn barnskydd och den siffran har varit ganska stabil sedan 2016. I stort sett alla föräldrar tycker dessutom att barnsäkerhet är viktigt och 96% tycker att det ska finnas regler och rekommendationer för hur barn ska åka i bilen.

Tittar vi på de äldre barnen är siffrorna inte lika positiva. Så många som 25% av barnen i åldern 8-10 år åker aldrig med något extra skydd, vilket är problematiskt då forskarna rekommenderar att denna grupp alltid använder barnskydd. Vi kan dock konstatera att andelen som alltid använder barnskydd i denna åldersgrupp stigit sedan 2020 från 45% till 57%.

Vad gäller lagen om att barn ska åka på ett barnskydd fram till det att de är 135 cm ser vi en positiv utveckling. 95% av alla dessa barn åker alltid med någon form av skydd. Men utifrån forskarnas rekommendation att barn ska vara minst 140 cm för att åka utan skydd är resultatet mer problematiskt. I gruppen 5-10 år som är längre än 135 cm åker endast 55% alltid med något barnskydd. Undersökningen visar också att just längd är den vanligaste orsaken till att barn inte använder skydd. Hela 79% av föräldrarna anger det.

Tittar vi på det bakåtvända åkandet ser vi en positiv utveckling, framför allt bland 4-åringar där andelen som alltid åker bakåtvänt ökat från 26% 2023 till 40% 2025. I åldersgruppen 2-3 år sitter 83% bakåtvänt vilket är samma andel som för två år sedan. Och bland de yngsta barnen, 0-1 år, har andelen som åker bakåtvänt varit hög och stabil över tid, men är nu den lägsta sedan 2019.

Utifrån forskningen och de nationella rekommendationerna kring bakåttåkning är det dock alltför många barn som fortsatt utsätts för onödig risk då de vänds för tidigt i bilen. Bland barn 2-3 år åker 1 av 6 alltid eller ibland framåtvänt och då vi

vet att bakåtvänt åkande är det säkraste alternativet upp till 4-5 års ålder, är det oroande att 58% av fyraåringarna och 90% av femåringarna alltid åker framåtvänt.

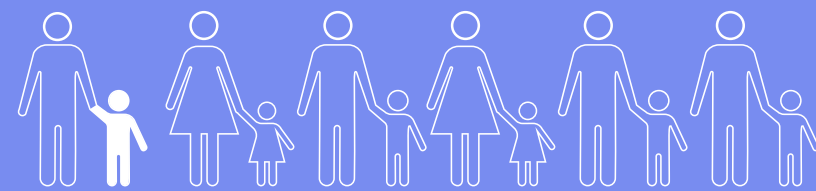
Den mest alarmerande trenden i rapporten rör föräldrarnas kunskap om lagar och rekommendationer. Idag säger 85% att de känner till vilka regler och rekommendationer som gäller. Den siffran har sjunkit med 10 procentenheter sedan 2020 vilket är en signifikant negativ förändring av föräldrarnas uppfattade kunskap.

Tittar vi på den verkliga kunskapen förstärks denna bild. Andelen som känner till vilken ålder ett barn bör ha för att åka framåtvänt har haft en nedåtgående trend sedan 2016 och är idag den lägsta sedan mätningarna började (38%). Parallellt har andelen som anger att de inte vet vilken ålder som gäller ökat och är idag 28%.

Kunskapen är också fortsatt låg vad gäller lagar och rekommendationer för att åka utan barnskydd. Endast 44% anger att barn bör vara minst 135 cm för att åka utan extra skydd och bara 4 av 10 känner till att barn enligt forskarnas rekommendationer bör vara minst 10-12 år för att färdas säkert i bil utan ett barnskydd.

Att kunskapen minskar är allvarligt då det på sikt också kan leda till ett negativt förändrat beteende. Vi ser därför ett ökat behov av att informera föräldrar, både oftare och tydligare, om hur deras barn åker säkert i bilen. Alla aktörer har förstås ett ansvar för detta, men studien visar också att det är extra viktigt att myndigheter och organisationer går i första ledet. En stor majoritet av de svarande (77%) anger att just myndigheter som Trafikverket och organisationer som NTF är den källa de helst får information ifrån när det gäller barns säkerhet i bil.

1 av 6 sitter framåtvända
innan de fyllt fyra år

16%

av barn från 2 år
upp till de fyller 4 år
åker alltid eller ibland
framåtvända i bil

Vid 4 års ålder åker

40%

av barnen
bakåtvända

15%

Känner inte till de lagar och nationella
rekommendationer som finns om barn i bil

Endast 4 av 10
vet vilken ålder ett barn
bör ha för att kunna åka
utan barnskydd

Rapporten i korthet

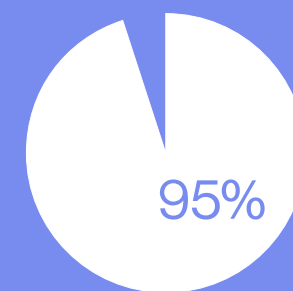
%

Endast 57% av
barnen 8-10 år använder
alltid barnskydd

Fler än 1 av 4

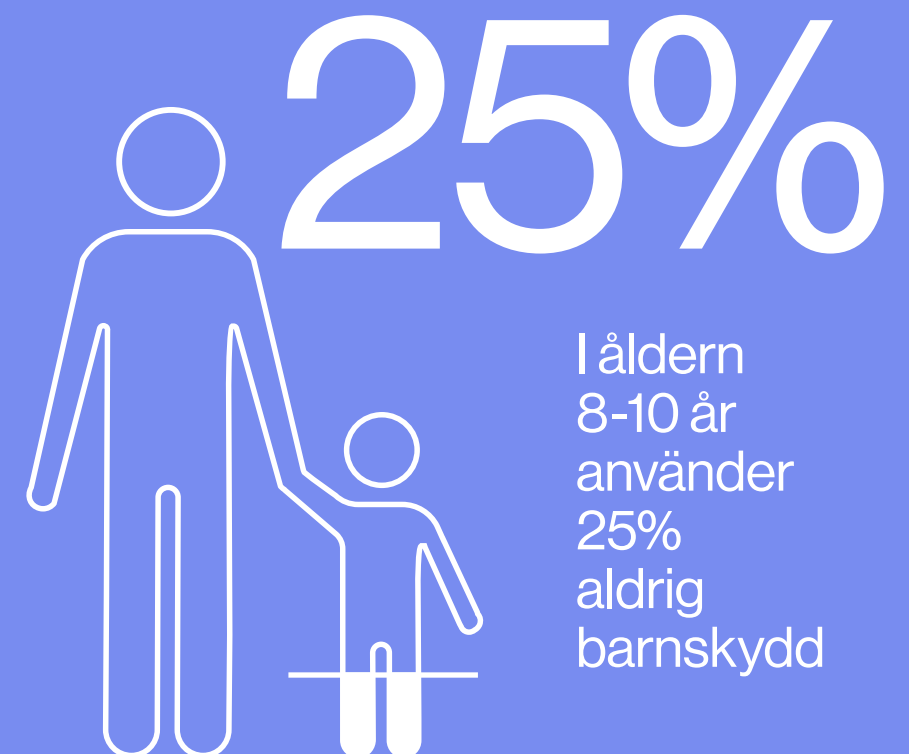
vet inte vilken ålder
ett barn bör ha uppnått
för att få sitta
framåtvänt i bilen

95% av föräldrarna
med barn upp till och med
7 år använder alltid någon
form av barnskydd

83%

Låter barnen
åka bakåtvänt till
de fyller fyra år

I åldern
8-10 år
använder
25%
aldrig
barnskydd

2. Föräldrarnas kunskap

2.1 Lagar och rekommendationer

I Sverige finns både lagstiftning och rekommendationer kring hur barn ska åka säkert i bilen. Anledningen är att barn i större utsträckning än vuxna riskerar att drabbas av till exempel huvud-, nack- och bukskador i trafikolyckor och att bilens skyddssystem inte är utvecklat för att skydda de allra minsta passagerarna. Därför behöver barn använda barnskydd i bil. Reglerna för barns säkerhet i bil kommunicerar av såväl myndigheter och organisationer som försäkringsbolag och tillverkare av bilbarnstolar.

LAGAR

Alla barn som är kortare än 135 cm ska använda en särskild skyddsanordning (babyskydd, bilbarnstol eller bältesstol/ kudde) – i den här rapporten benämnt ”barnskydd”.

Barn i bakåtvända skyddssystem får endast sitta på en plats utrustad med en passagerarkrockkudde om krockkudden har satts ur funktion.

REKOMMENDATIONER

Den nationella rekommendationen i Sverige är att barn ska åka bakåtvänt i bilen till minst 4 års ålder, gärna längre. Axxid, Volvia och många andra aktörer och forskare rekommenderar bakåtvänt åkande till minst 5 års ålder.

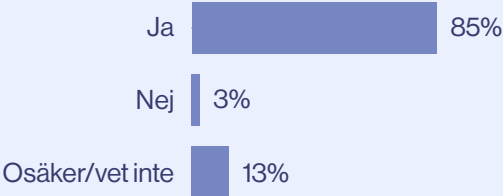
Forskare rekommenderar att barn ska vara minst 140 cm och 10-12 år för att åka helt utan extra barnskydd.

2.2 Föräldrarnas upplevda kunskap och attityder

I stort sett alla föräldrar i undersökningen tycker att barnsäkerhet i bil är viktigt (99%) och att det bör finnas regler och rekommendationer för hur barn ska åka i bil (96%). En majoritet (85%) menar också att de känner till vilka regler och rekommendationer som gäller. Ett oroande tecken är att denna siffra sjunkit med 10 procentenheter sedan 2020 och att vi därför ser en signifikant nedåtgående trend vad gäller föräldrarnas uppfattade kunskap om regler och rekommendationer.

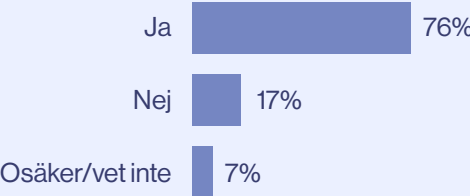

KÄNNER DU TILL DE REGLER OCH REKOMMENDATIONER SOM FINNS OM BARN OCH BILBARNSTOLAR/BILKUDDAR?

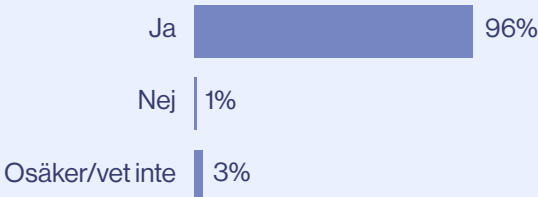

TYCKER DU ATT REGLERNA OCH REKOMMENDATIONERNA OM BARN OCH BILBARNSTOLAR/BILKUDDAR ÄR TYDLIGA?

(Bas: Känner till regler och rekommendationer)

TYCKER DU ATT DET SKA FINNAS REGLER OCH REKOMMENDATIONER OM HUR BARN SKALL ÅKA SÄKERT I BIL MED T.EX. BILBARNSTOLAR/BILKUDDAR?

HUR VIKTIGT TYCKER DU ATT DET ÄR ATT BARN ÅKER SÄKERT I BIL?

”Totalt sett visar 2025 års undersökning att många inte har kunskap om lagar och rekommendationer som rör hur barn bör färdas i bil. Exakt vad det beror på vet vi inte, men fortsätter trenden kan det innebära ett stort problem.

Magdalena Lindman,
forskningsledare Trafik, Volvia

2.3 Oroande att kunskapen minskar

Tittar vi på den verkliga kunskapen förstärks trenden. Andelen som känner till vilken ålder ett barn bör ha för att åka framåtvänt har en nedåtgående trend med 15 procentenheter sedan 2016.* Och andelen som inte säger sig veta har ökat med 7 procentenheter sedan 2020.

Kunskapen är också fortsatt låg vad gäller lagar och rekommendationer för att åka utan barnskydd. Lagen säger att barn ska sitta på skydd upp till det att de blir 135 cm. Endast 44%** känner till detta och hela 45% vet inte vilken längd som gäller.

Rekommendationen från forskare är att barn bör sitta med bältesstol- eller kudde fram till det att de är 10-12 år gamla. Endast 4 av 10 svarande vet detta. 21% svarar fel ålder och 40% svarar att de inte vet, en siffra som är betydligt högre än i tidigare mätningar.

Samtidigt som 85% säger sig känna till regler och rekommendationer är det en klart mindre del som verkligen gör det, både vad gäller bakåtvänt åkande och hur länge barn ska ha skydd i bilen. Läger vi till att 76% anser att regler och rekommendationer är tydliga så får vi en splittrad bild av föräldrarnas syn på sin uppfattade kunskap och den verkliga kunskapen.

VET DU VILKEN ÅLDER ETT BARN BÖR HA FÖR ATT SITTA FRAMÅTVÄNT I BIL?

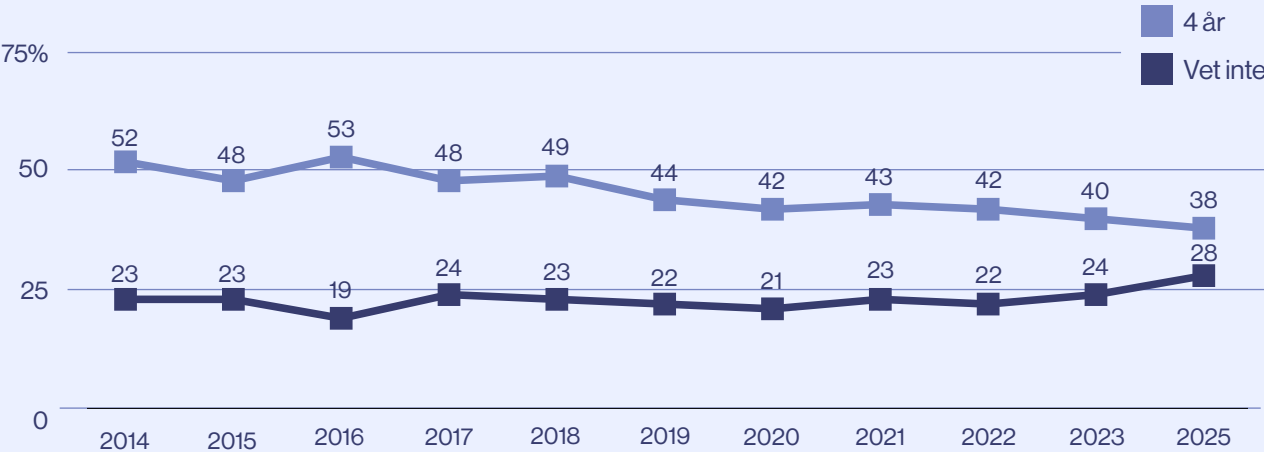
2025

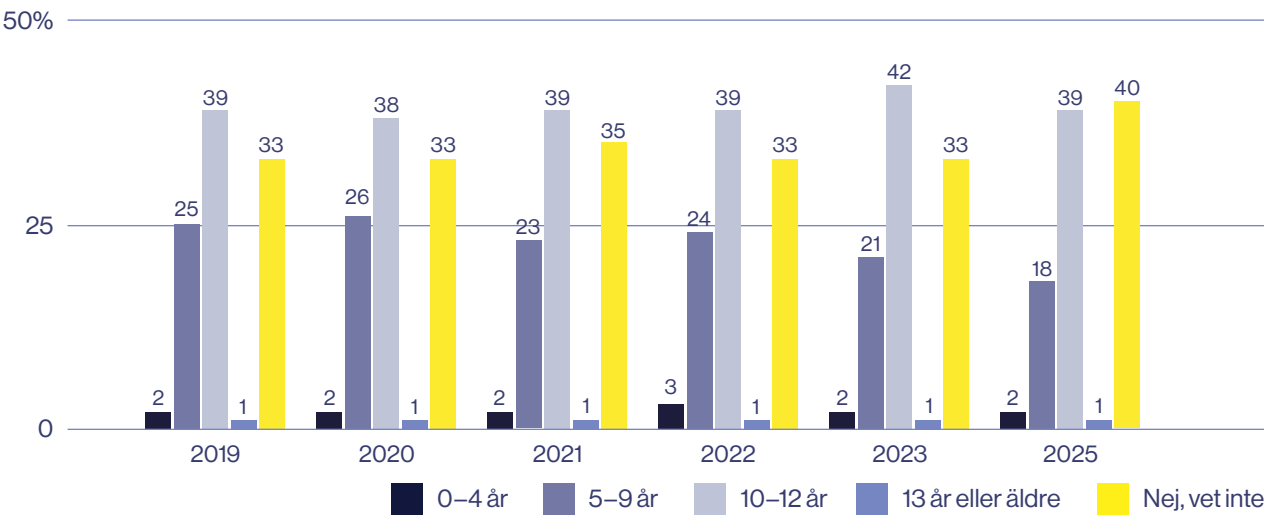
* De nationella rekommendationerna är att barn ska åka bakåtvänt till minst 4 års ålder. Flera aktörer och forskare rekommenderar dock bakåtvänt åkande till minst 5 års ålder. 2025 angav 38% av de svarande "4 år" som åldern ett barn bör ha för att sitta framåtvänt i bil. Tar vi med de som svarade "5 år", vilka var 16%, blir det totala antalet som angav "4 år" eller "5 år" 54%.

** På frågan "Vet du vid vilken längd ett barn får åka utan bilbarnstol/bälteskudde" svarade 14% "135 cm" och 30% ">135 cm", vilket totalt ger 44%. Det korrekta svaret är "135 cm", men då lagen till viss del är öppen för tolkning har vi valt att ta med de som även angav en längd över 135 cm i gruppen känner till detta.

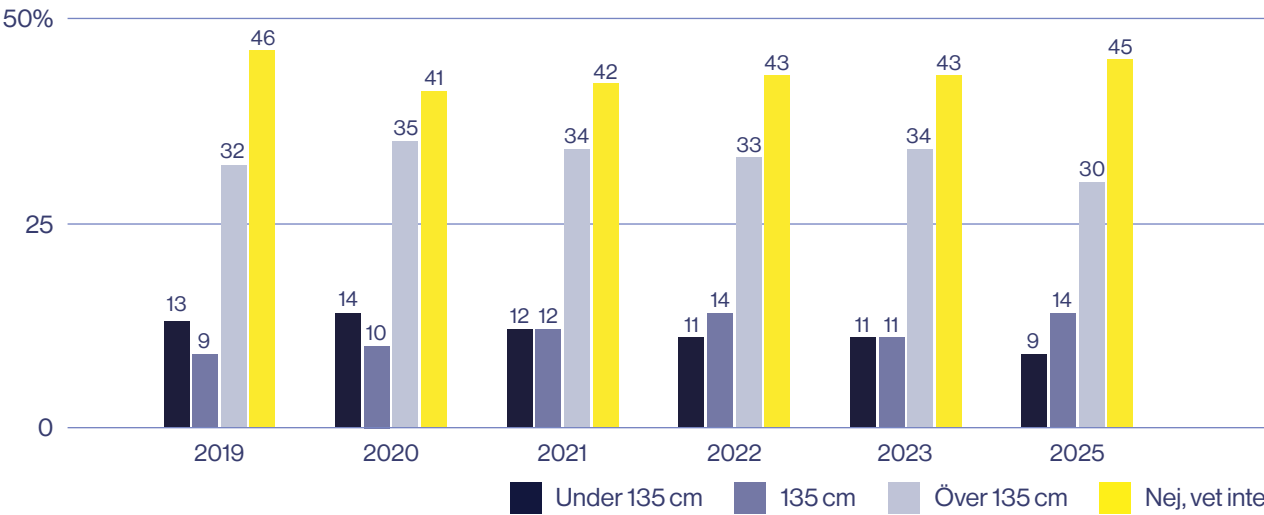
VET DU VILKEN ÅLDER ETT BARN BÖR HA FÖR ATT SITTA FRAMÅTVÄNT I BIL?

VET DU T.O.M. VILKEN ÅLDER BARN BÖR ÅKA MED BILBARNSTOL/BÄLTESKUDDE? (2019–2025)

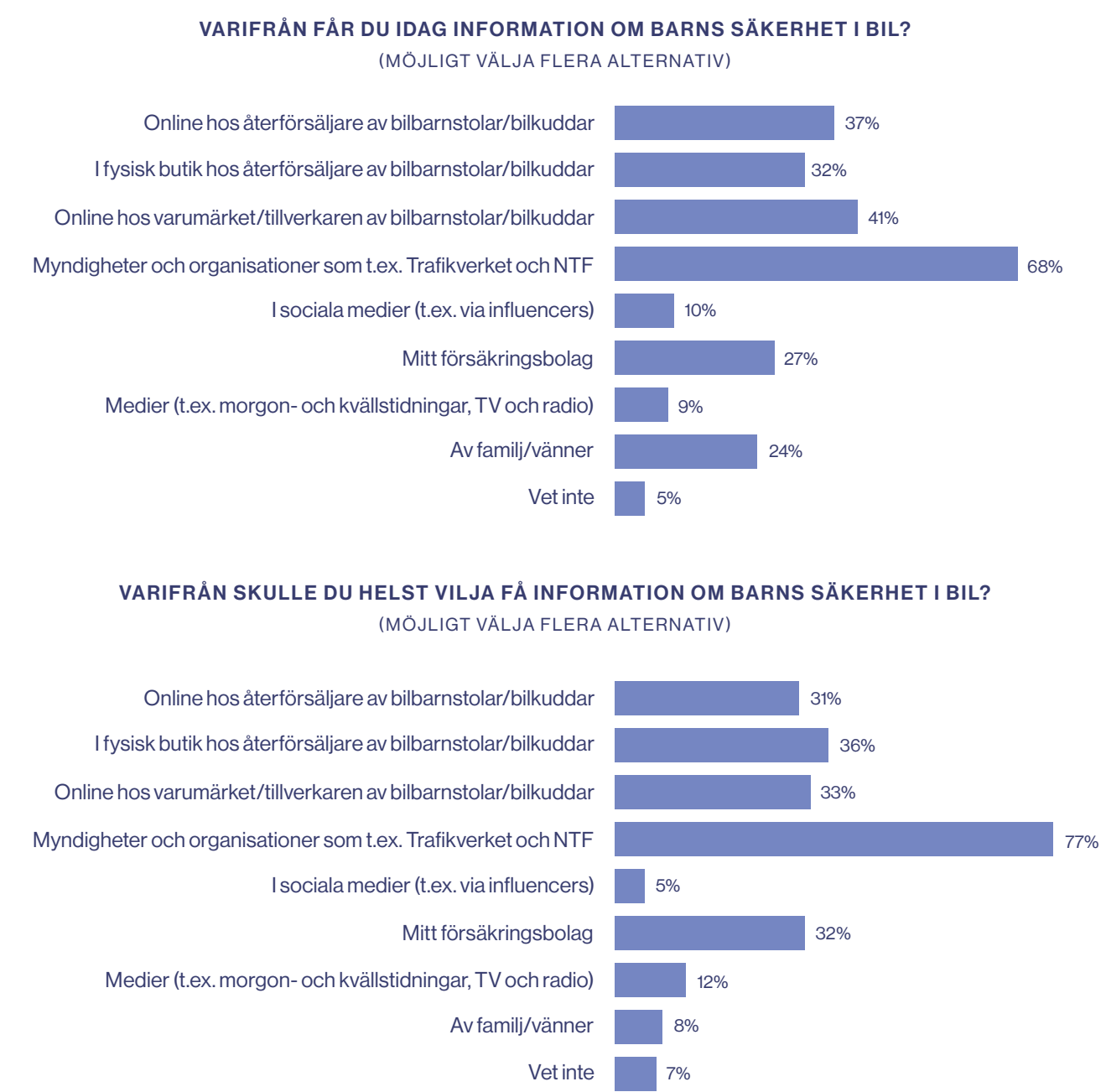
VET DU VID VILKEN LÄNGD ETT BARN FÅR ÅKA UTAN BILBARNSTOL/BÄLTESKUDDE?

2.4 Myndigheter och organisationer viktigaste informationskanalen

Hur och var är det då effektivast att sprida information om barns säkerhet i bil? Idag anger de flesta att de får sin information via myndigheter och organisationer som t.ex. Trafikverket och NTF. Därefter följer tillverkare av bilbarnstolar/bilkuddar och återförsäljare, både online och offline.

Myndigheter och organisationer är också den kanal som absolut flest föräldrar föredrar att få information genom, följt av återförsäljare, tillverkare och försäkringsbolag. Mer tveksam är man till sociala medier, familj och vänner och pressen.

” Myndigheter och oberoende organisationer har en viktig roll att spela för att sprida kunskap om trafiksäkerhet. Därför är det viktigt att Trafikverket och NTF driver informations- och attitydstärkande arbete vad gäller barns säkerhet i bil. På samma sätt är det viktigt för tillverkare, återförsäljare och vi som försäkringsbolag att referera till samma välgrundade rekommendationer.

Magdalena Lindman,
forskningsledare Trafik, Volvia

2.5 Var fjärde känner till Plustestet

Plustestet är en kompletterande provning av bilbarnstolar som utförs av VTI, Statens väg- och transportforskningsinstitut. Syftet är att öka säkerheten för barn i bil och göra valet av bilbarnstol lättare. Bland annat garanterar en plustestad bilbarnstol att barnet som färdas i den inte utsätts för livshotande höga nackkrafter vid en frontalkollision.

I studien frågade vi föräldrarna om de känner till Plustestet och i så fall om det påverkat deras val av bilbarnstol. Resultatet visar att en fjärdedel känner till testet och att kvinnor har en högre kännedom än män (28% jämfört med 20%). Plustestet är också mer känt bland yngre än äldre. Bland 20-35 åringar känner 33% till det, jämfört med 46-55 åringar där kännedomen är 14%.

Bland de som känner till det har Plustestet haft stor eller ganska stor betydelse för valet av bilbarnstol bland en majoritet (69%). Endast 10% angav att det inte hade någon betydelse alls.

Världens tuffaste test för bilbarnstolar.

”

Erfarenhet från olyckor i trafiken och krocktest visar att skydd för nacken är högsta prioritet för små barn upp till minst 4 års ålder.

*Emily Uddman,
ansvarig för Plustestet på VTI*

Till skillnad från andra tester inom EU garanterar plus-certifieringen att bilbarnstolar även skyddar barnet mot höga krafter i nacken. Testet lanserades 2007, på initiativ av bland andra Tommy Pettersson vid VTI, Statens väg- och transportforskningsinstitut i Linköping. Det är unikt på så vis att det använder högre hastighet och kortare bromssträcka än de test som används för typgodkännande inom EU.

Emily Uddman, ansvarig för Plustestet på VTI, förklarar här själv varför testet utvecklats:

Vad är bakgrunden till testet?

Vi ville behålla den svenska traditionen att utvärdera och bedöma skydd för nacken för små barn vid typgodkännande av bilbarnstolar inom EU, det vill säga enligt UN-R44 samt UN-R129. Dessa test tar idag inte hänsyn till de krafter som utövas på barnets hals i krockögonblicket. Det gör däremot Plustestet.

Varför är det viktigt?

Erfarenhet från olyckor i trafiken och krocktest visar att skydd för nacken är högsta prioritet för små barn upp till minst 4 års ålder. Det beror på att de har relativt stora huvuden och svaga nackar jämfört med äldre barn och vuxna.

Hur skiljer sig Plustestet mot övriga test inom EU?

Plustestet är frivilligt och fokuserar på ett prov: frontalkrock. För det använder vi en högre nivå av krockvåld, det vill säga högre hastighet och kortare bromssträcka. Om bilbarnstolen klarar testet tilldelas den en Plustest-dekal som visar konsumenten att den klarat detta tuffa prov.

Ni testar bara bakåtvända bilbarnstolar. Varför?

Vår forskning visar att bakåtvända bilbarnstolar ger ett överlägset skydd för små barn vid en frontalkrock, vilket är den vanligaste och mest allvarliga krocktypen. Plustestet syftar till att hjälpa föräldrarna välja de mest robusta och säkra bilbarnstolarna för dessa barn.

3. Barnskydd

3.1 Olika barnskydd

Barns kroppar och skelett är inte fullt utvecklade att klara en kraftig inbromsning eller krock på samma sätt som vuxna. Därför behöver barn sitta på ett barnskydd i bilen. För att åka så säkert som möjligt är det viktigt att barnet använder ett skydd anpassat efter dess ålder, längd och vikt.

I den här undersökningen refererar vi till följande barnskydd:

Bakåtvända skydd

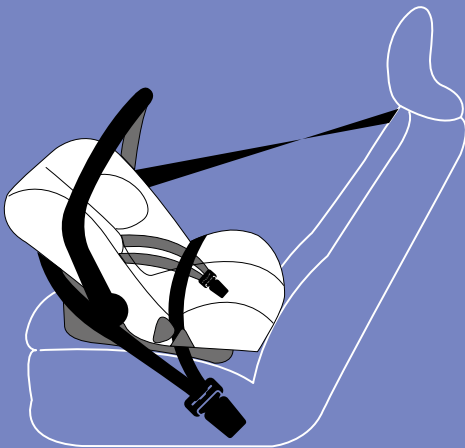
- Babyskydd
- Bakåtvänd bilbarnstol

Framåtvända skydd

- Framåtvänd bältesstol med bilens bälte
- Bälteskudde
- Integrerad bälteskudde/-stol
- Framåtvänd bilbarnstol med 5-punkts internbälte*
- Framåtvänd bilbarnstol med balk*

*Rekommenderas ej i Sverige

Bakåtvända skydd

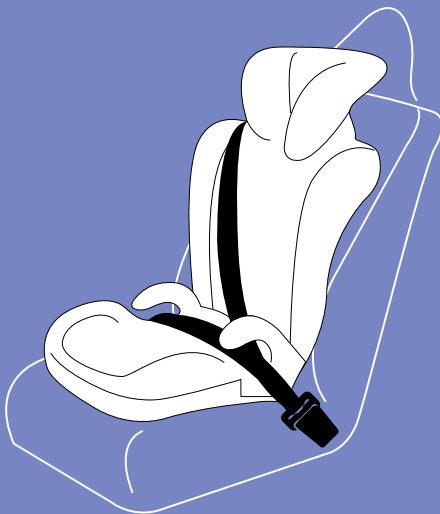

Babyskydd

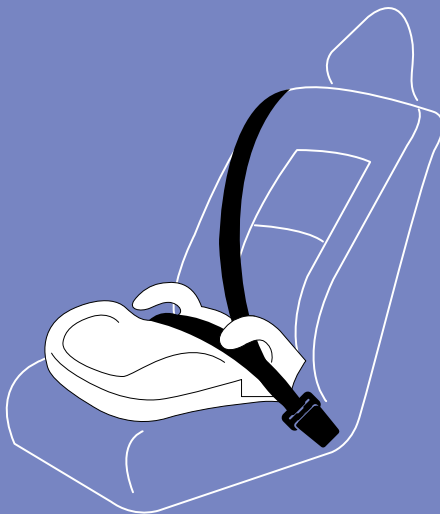

Bakåtvänd bilbarnstol

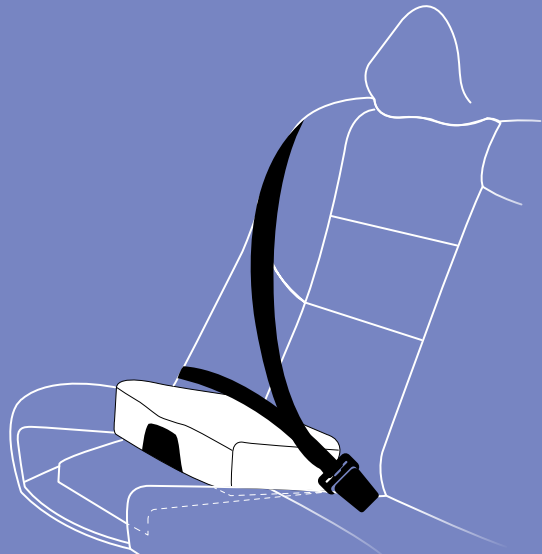
Framåtvända skydd

Framåtvänd bältesstol med bilens bälte

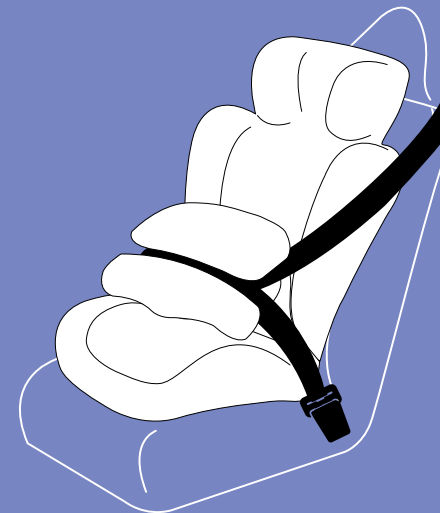
Bälteskudde

Integrerad bälteskudde/-stol

Framåtvänd bilbarnstol med 5-punkts internbälte*

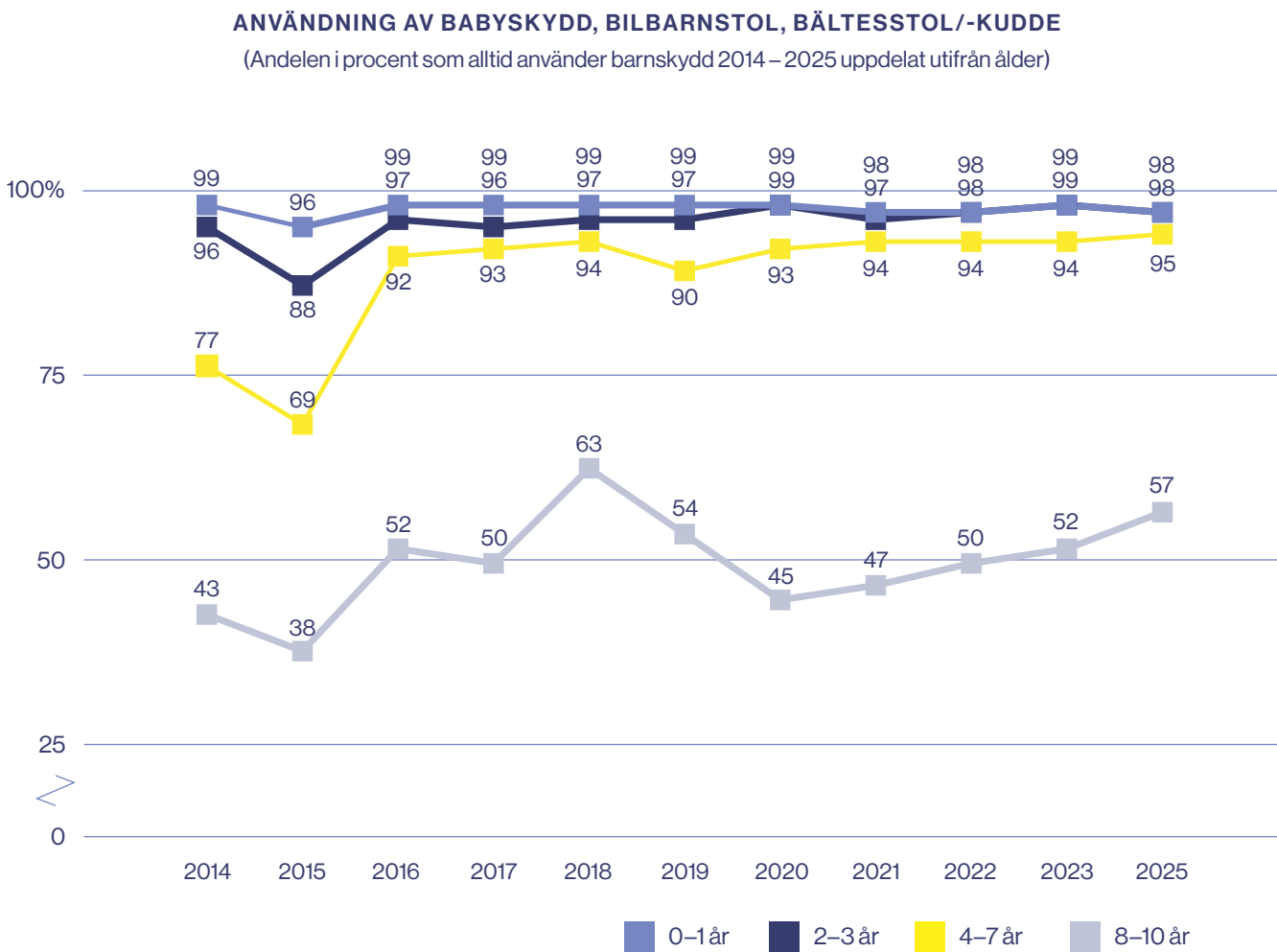

Framåtvänd bilbarnstol med balk*

3.2 Användning av barnskydd utifrån ålder

Sverige har traditionellt legat långt framme vad gäller barnsäkerhet i bil. Och även om kunskapen kring lagar och rekommendationer minskat något visar årets undersökning glädjande nog att de allra flesta barn åker med någon form av barnskydd. Upp till och med 7 års ålder använder hela 95% av alla barn barnskydd och den siffran har varit stabil sedan 2016 då vi såg en stor ökning för barn i åldern 4-7 år.

För barn i åldern 8-10 år är andelen som åker med barnskydd betydligt lägre (57%). Resultatet har varierat över tid, från en toppnotering på 63% 2018 som följdes av en vikande trend fram till 2020. Sedan dess ser vi en positiv utveckling där andelen skyddade barn ökat varje år. Samtidigt visar undersökningen att så många som 1 av 4 barn i åldern 8-10 år aldrig åker med skydd, vilket förstås är problematiskt då forskarna rekommenderar att denna åldersgrupp alltid ska använda barnskydd.

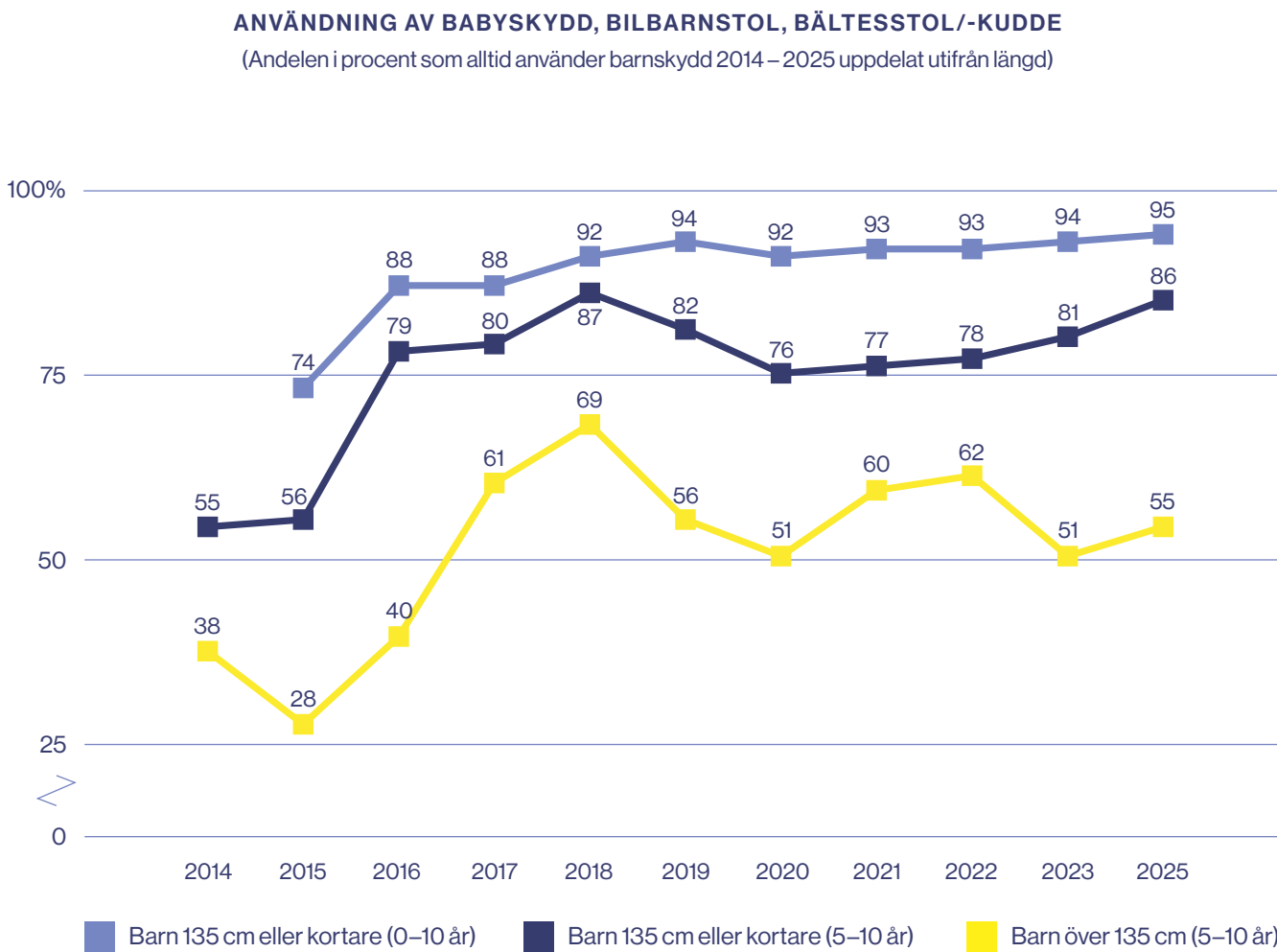
3.3 Användning av barnskydd utifrån längd

Då lagen säger att alla barn som är kortare än 135 cm ska använda en särskild skyddsanordning (babyskydd, bilbarnstol eller bältesstol/-kudde) har vi även undersökt användningen av barnskydd kopplat till längd.

Resultatet visar att bland barn som är 5-10 år gamla är andelen som alltid åker skyddade klart högre för de som är under 135 cm än de som är över 135 cm, vilket eventuellt tyder på att lagstiftningen slagit igenom. Positivt är också att andelen som alltid åker med skydd har ökat i båda grupperna.

Utifrån att forskare rekommenderar att barn ska vara minst 140 cm och 10-12 år för att kunna åka helt utan extra skydd, är resultatet eventuellt mer problematiskt. I gruppen 5-10 år som är längre än 135 cm åker endast 55% alltid med någon form av barnskydd och 1 av 5 använder aldrig barnskydd.

Av alla barn i mätningen som är under 135 cm åker 95% alltid med någon form av skydd. I den här gruppen är det barn som är yngre än 5 år som drar upp andelen.

” När det kommer till barn i bil så är det vanligt att föräldrar utgår från sig själva när de väljer att vända sitt barn framåt. Många tror att barnet sitter obekvämt för att benen är böjda. Men barn är inte byggda som oss vuxna, att sitta med böjda ben är sällan ett problem för dem. Och det är inte heller farligt.

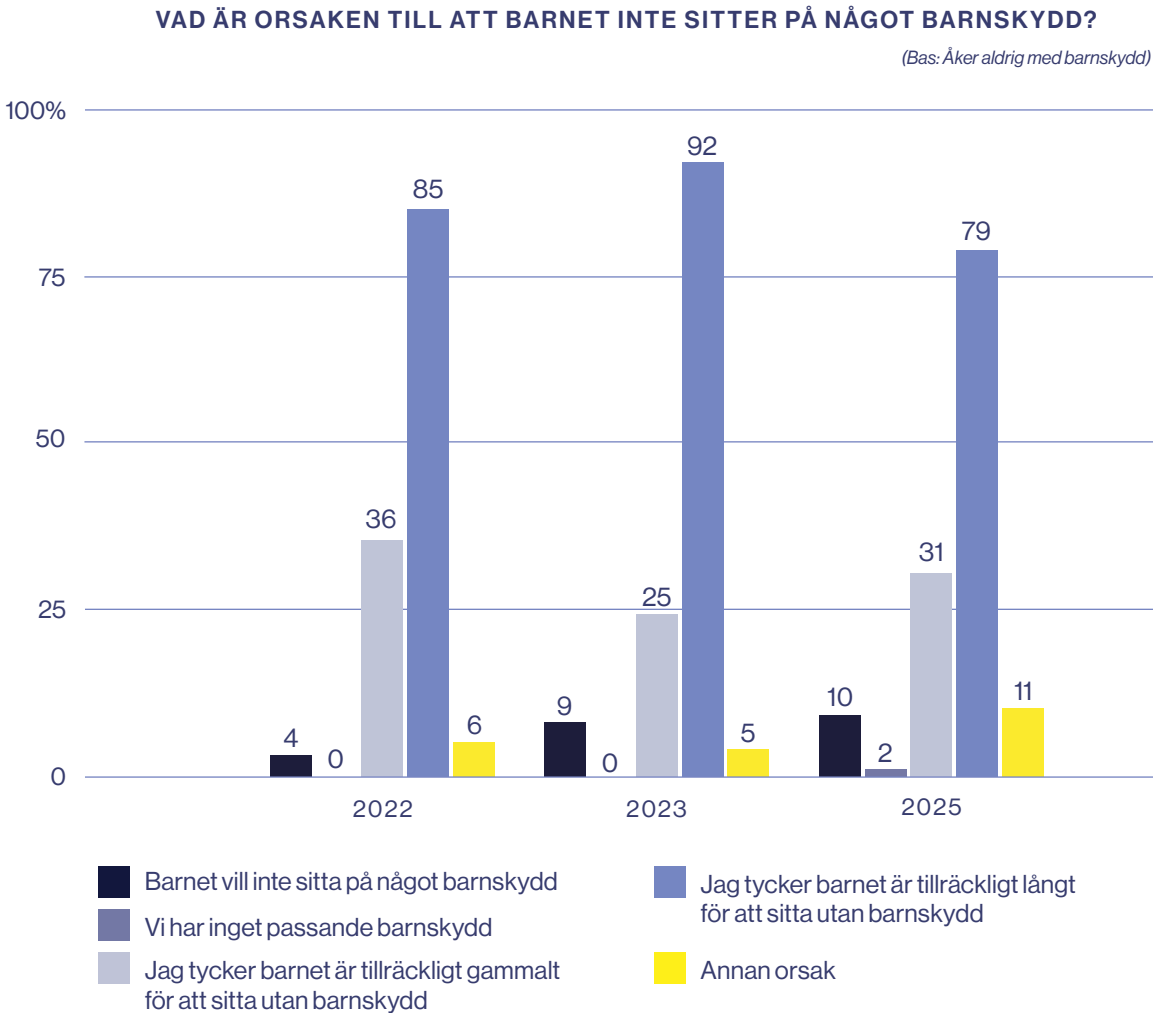
Sofia Bergfors, barnsäkerhetsexpert på Volvia

3.4 Barnets längd främsta orsak till att inte använda skydd

Vi har även undersökt orsaker till att inte använda barnskydd hos föräldrarna. Främst handlar detta om de äldre barnen då undersökningen visar att 6 av 10 barn som aldrig åker med barnskydd har fyllt tio år. Men det är också en betydande andel som

åker utan barnskydd i lägre åldersgrupper. Den klart främsta orsaken till att barnen inte åker med barnskydd är att föräldrarna tycker att barnet är tillräckligt långt (79%). Därefter anges orsaken att barnet är tillräckligt gammalt för att sitta utan barnskydd (31%). Frågan har ställts sedan 2022 och resultatet har i stort sett likadant ut sedan dess, men något färre anger idag barnets längd som orsak.

4. Bakåtvänt åkande

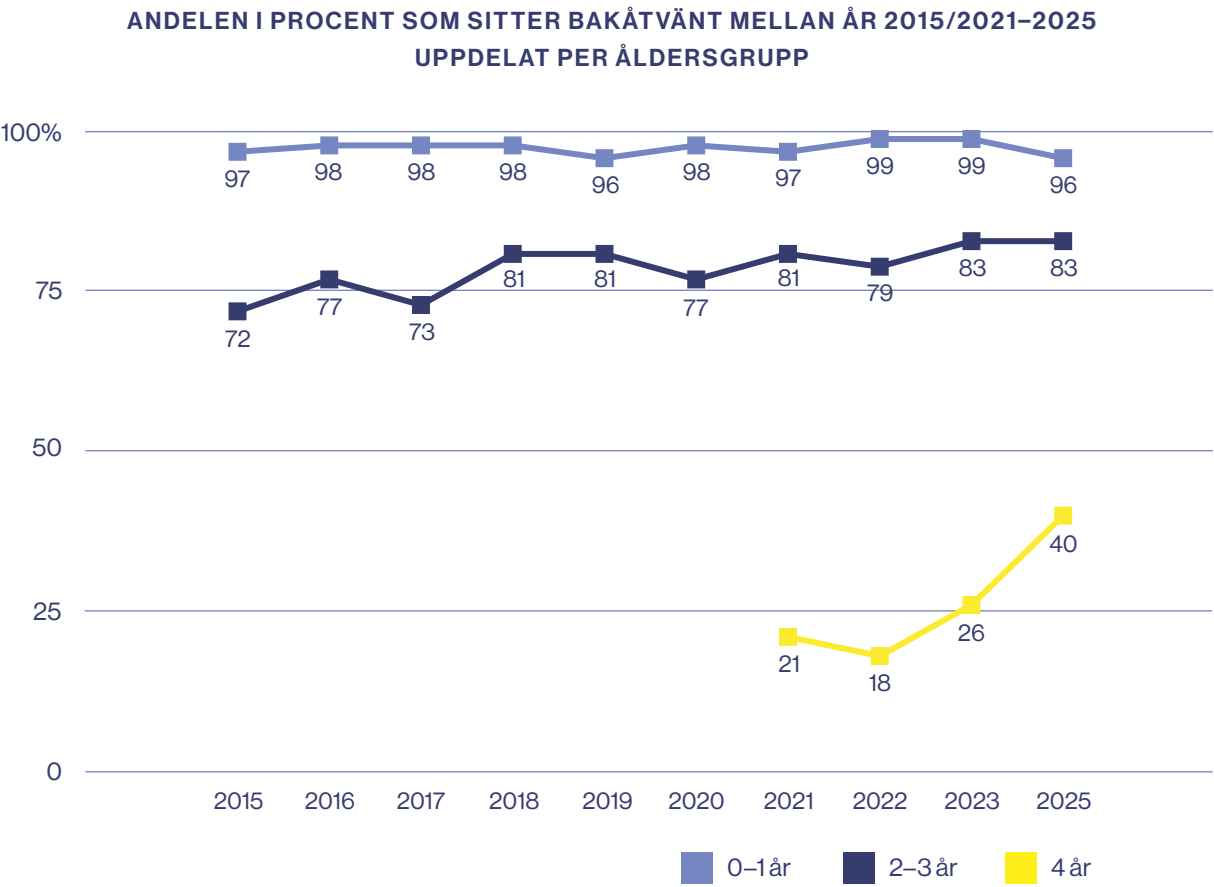
4.1 Bakåtvänt ökar bland fyraåringar, men en svagt nedåtgående trend bland de yngre barnen

Trots att vi saknar en lag på området* är Sverige ett föregångsland när det gäller att låta små barn åka bakåtvänt. En avgörande anledning till detta är de nationella rekommendationerna som anger att barn ska sitta bakåtvänt i bilen till minst fyra

års ålder, gärna längre. Det positiva beteendet får genomslag i jämförelser av olycksstatistik med de länder där de flesta små barn vänds framåt tidigare. Enligt European Safety Observatory har Sverige även en lägre dödlighet i denna åldersgrupp jämfört med många europeiska länder. Årets undersökning visar att det fortsatt är en stor del av de yngre barnen som åker bakåtvänt. I åldersgruppen 2-3 år sitter 83% bakåtvänt vilket är samma andel som för två år sedan. För barn 0-1 år har andelen som alltid åker bakåtvänt varit stabil över tid, men är nu den lägsta sedan 2019.

” Små barn som åker i framåtvända bilbarnstolar löper upp till 5 gånger högre risk att skadas svårt vid en kollision jämfört med barn som åker bakåtvända. Vid en kraftig inbromsning eller krock kastas huvudet framåt på ett barn som sitter framåtvänt med enorm kraft. Det enda som håller tillbaka huvudet är nacken. Ett yngre barns outvecklade nackkotor i kombination med ett proportionellt tyngre huvud gör att nacken inte klarar denna belastning.

Daniel Lundgren, säkerhetschef Axxid

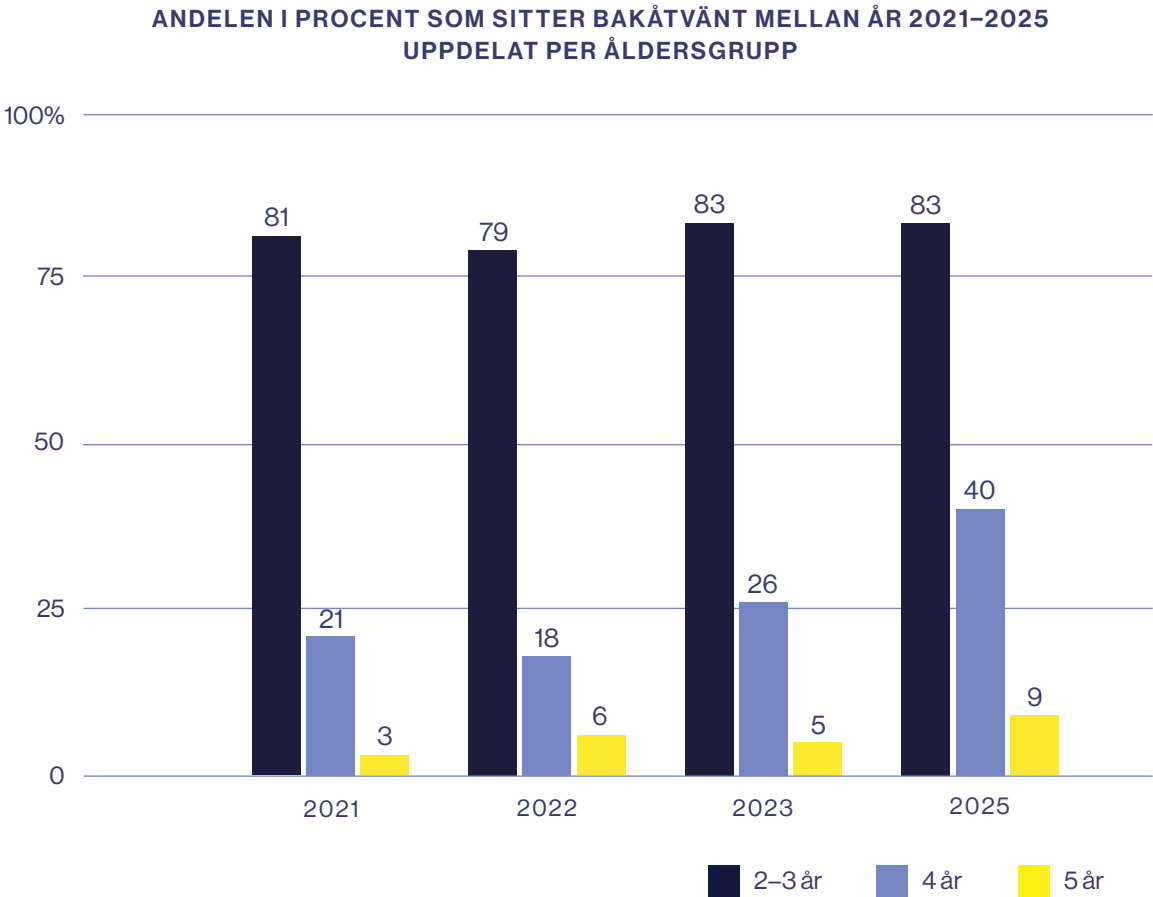

*Enligt svensk lag ska alla som är kortare än 135 cm använda en särskild skyddsanordning (barnskydd). Men lagen reglerar inte upp till vilken ålder ett barn ska färdas bakåtvänt i bilen.

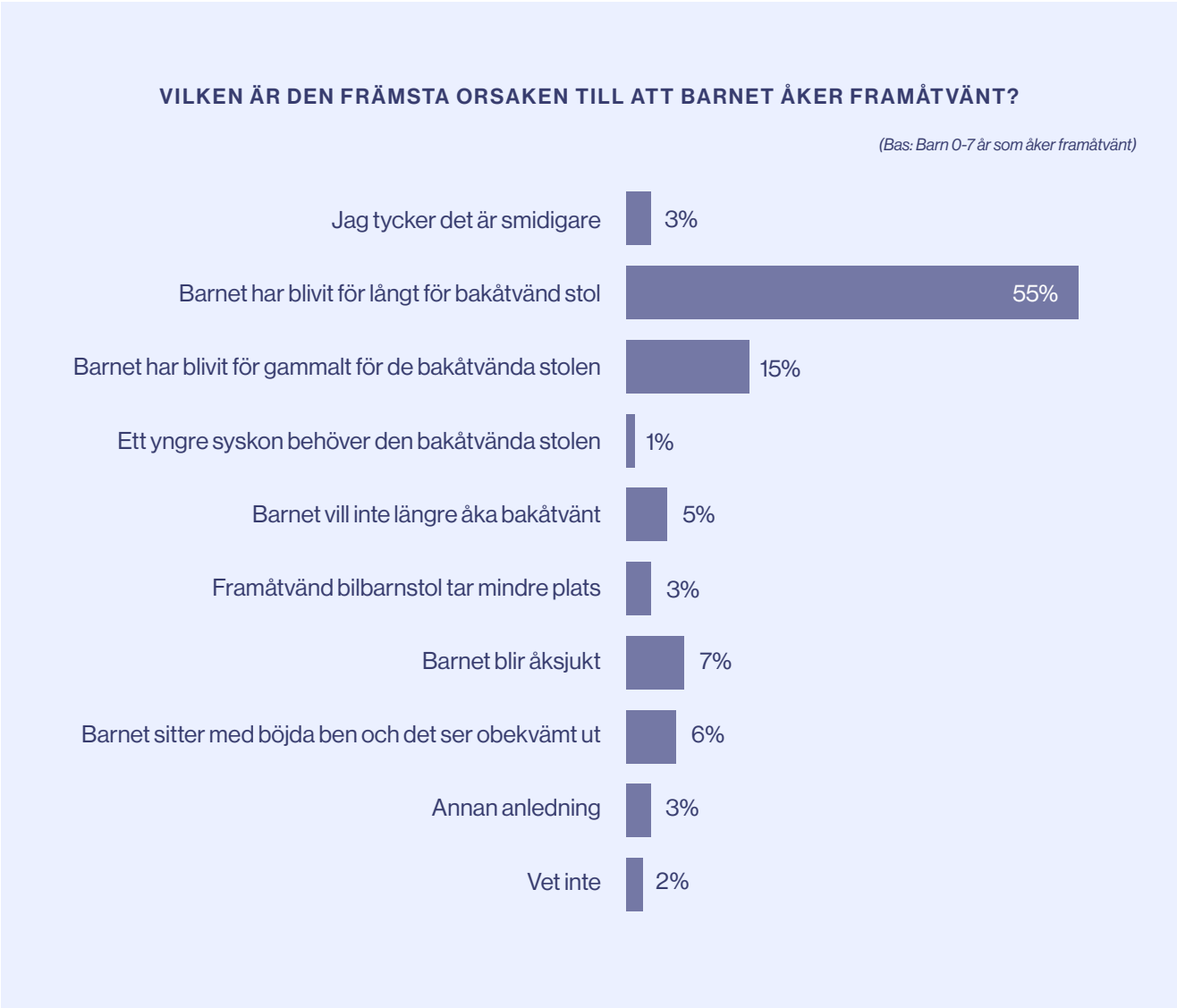
4.2 Vanligast att barn slutar åka bakåtvänt när de är fyra år

Den stora förändringen sker när barnen fyller fyra år, då endast 40% alltid sitter bakåtvänt. Utifrån rekommendationerna är detta alldeles för få, men positivt är att siffran ökat relativt kraftigt från senaste mätningen 2023 då 26% av fyraåringarna alltid åkte bakåtvänt. Andelen femåringar som sitter bakåtvänt har ökat något sedan 2023, från 5% till 9%, men en stor majoritet av denna åldersgrupp sitter fortsatt framåtvänt. Utifrån forskningen och de nationella rekommendationerna är det fortfarande alltför många barn som utsätts för onödig risk då de vänds för tidigt i bilen. I åldersgruppen 2-3 år är det idag 1 av 6 (16%) som alltid eller ibland åker framåtvänt. Det finns också en stor fara med att så många som 58% av fyraåringarna och 90% av femåringarna alltid åker framåtvänt.

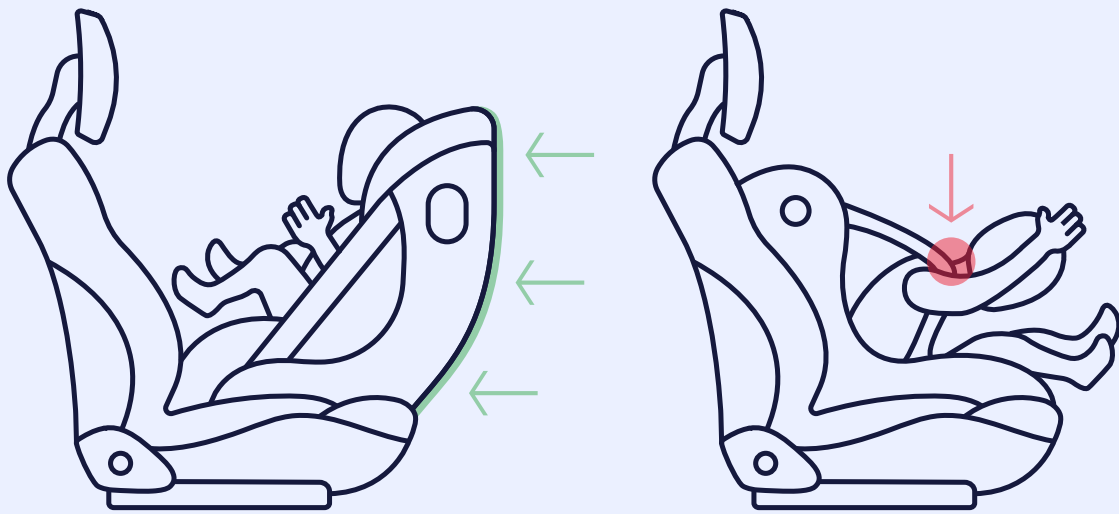
4.3 Längd viktigaste orsak till att inte åka bakåtvänt

Vi frågade föräldrar till barn 0-7 år, som låter sina barn åka framåtvänt vad som är den främsta orsaken till detta. Det absolut vanligaste svaret (55%) är att barnet blivit för långt för en bakåtvänd stol, följt av att det blivit för gammalt (15%). Svaret ”att barnen sitter med böjda ben och att det ser obekvämt ut” (6%) är en annan orsak som förmodligen kan kopplas till barnets längd.

Fem skäl till att bakåtvänt är fem gånger säkrare

En stor mängd studier och simulationer av olyckor har visat att bakåtvänt åkande är det absolut säkraste för barn. Här är fem skäl till att bakåtvänt är fem gånger så säkert.

1. Bättre fördelning av krockkrafter
Krafter som uppstår vid en kollision kan vara mycket starka. Bakåtvända bilbarnstolar fördelar dessa krafter jämnt över ett av barnets starkaste kroppsdelar – ryggen. Detta hjälper till att absorbera och sprida energin från krocken, vilket minskar belastningen på enskilda delar av barnets kropp.

2. Ökat skydd för nacke och huvud
Bakåtvända bilbarnstolar ger ett sammanhängande stöd för barnets huvud, nacke och ryggrad, vilket förhindrar kraftig framåtrörelse vid en kollision och ger avsevärt bättre skydd än framåtvända bilbarnstolar. Detta är särskilt viktigt eftersom små barn har proportionellt större huvuden jämfört med vuxna.

3. Bättre skydd för underkroppen
Bakåtvända bilbarnstolar använder en fempunkts-sele för att fördela krafterna bort från buken. I kombination med färdriktningen minskar detta

risken för så kallad ”submarining” – där ett barn glider under höftbältet vid en kollision.

4. Säkrare position
I en bakåtvänd bilbarnstol trycks barnet in mot sätet under hela kollisionen, vilket håller det säkert på plats. I en framåtvänd stol däremot, trycks barnet ut ur sätet.

5. Skyddande ”skalkonstruktion” för alla krockvinklar
Bakåtvända bilbarnstolar ger ett utmärkt skydd från flera håll – inte bara vid frontalkrockar. Deras skalformade design skapar en skyddande kokong runt barnet, vilket skyddar huvud och överkropp vid sidokollisioner och förbättrar säkerheten vid krascher från nästan alla riktningar.

Myter och fakta om bakåtvänt åkande

« Det här är några vanliga myter om bakåtvänt åkande, och fakta som visar att de är just myter:

Myt:

Mitt barn kommer att bryta benen vid en kollision.

Fakta:

När barnet åker bakåtvänt kommer benen inte att träffa några hårda ytor och löper därför liten risk att skadas. I stället trycks benen mer mot bilbarnstolen och närmare kroppen och får därför ett bättre skydd.

Myt:

Barnet blir åksjukt när det åker bakåtvänt.

Fakta:

Åksjuka beror oftast inte på färdriktningen utan är individuellt baserat. Om ditt barn lätt blir åksjukt, kom ihåg att hålla en bra temperatur i bilen, se till att barnet kan se ut genom fönstret och undvik stora måltider precis innan resan.

Myt:

Jag kör försiktigt och ofta korta sträckor.

Fakta:

Många krockar sker nära hemmet och du kan inte kontrollera andra förare eller andra yttre störningar. Kompromissa därför aldrig med ditt barns säkerhet.

Myt:

Barnet ser inte ut när det sitter bakåtvänt.

Fakta:

En bakåtvänd bilbarnstol höjer upp ditt barn, vilket gör det lättare för dem att se ut genom sidorutan. Genom att ta bort nackstödet från baksätet har de dessutom möjlighet att tydligt titta genom bakrutan i stället för att stirra in i framsätet.

Myt:

Benutrymmet räcker inte till.

Fakta:

Barns kroppar har en annan struktur än vuxna och är mer flexibla. Därför kan deras ben placeras bekvämt på fler sätt. Och även om du som vuxen tycker det ser obekvämt ut för barnet, så är det förmodligen inte det. Särskilt om barnet inte klagat.

” En framåtvänd bilbarnstol är till skillnad från en bakåtvänd stol tänkt att samspela med bilens säkerhetssystem som bälte och sidoairbags. Den bakåtvända bilbarnstolen däremot skall själv hantera alla krafter under ett krockscenario och är därmed mer robust. Därför är det viktigt att vi hela tiden säkerställer att barnet har rätt längd, vikt, ålder och mognad för sitta framåt. Gärna minst 5 år eller äldre.

Anton Wall, vice VD Axxid

5. Framåtvänt åkande

5.1 Ålder när barn börjar åka framåtvänt

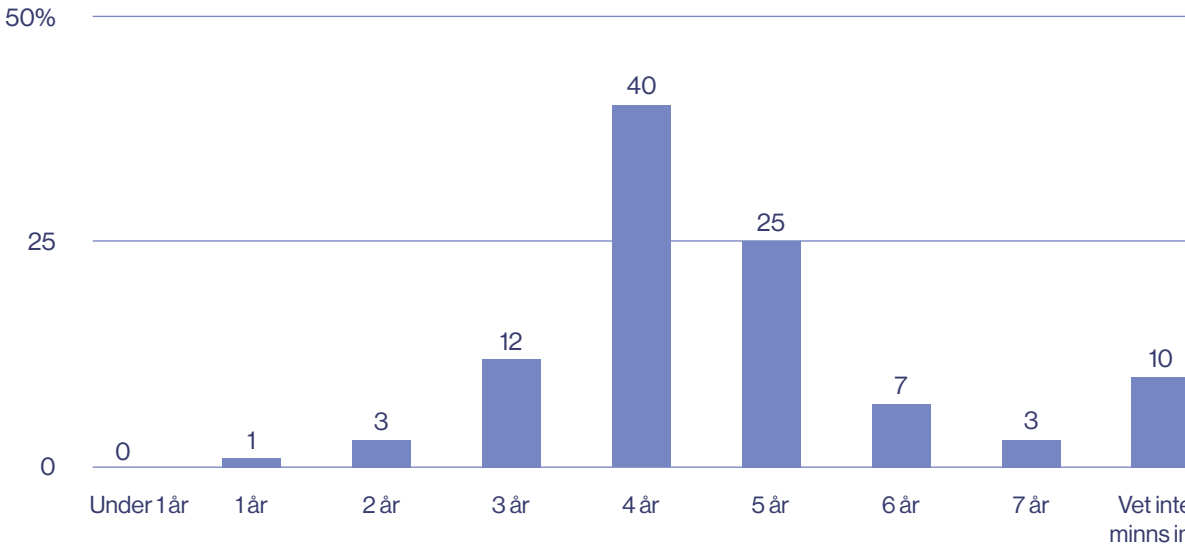
Undersökningen visar att de flesta barn börjar åka framåtvänt när de är 4 år, vilket många forskare anser är för tidigt. De flesta barn i den åldern har

inte växt ur sina bakåtvända stolar och skulle kunna sitta bakåtvänt längre. Vid fem års ålder sitter en stor majoritet av barnen (90%) framåtvänt vilket är i linje med de nationella rekommendationerna. Samtidigt är många forskare överens om att barn bör åka bakåtvänt till och med fem års ålder. I det perspektivet är siffrorna inte lika upplyftande.

ÅLDER NÄR BARN BÖRJAR ÅKA FRAMÅTVÄNT

(Bas: Barn som åker framåtvända)

UNGEFÄR HUR GAMMALT VAR BARNET NÄR DET BÖRJADE ÅKA FRAMÅTVÄNT?

5.2 Användning av framåtvända barnskydd

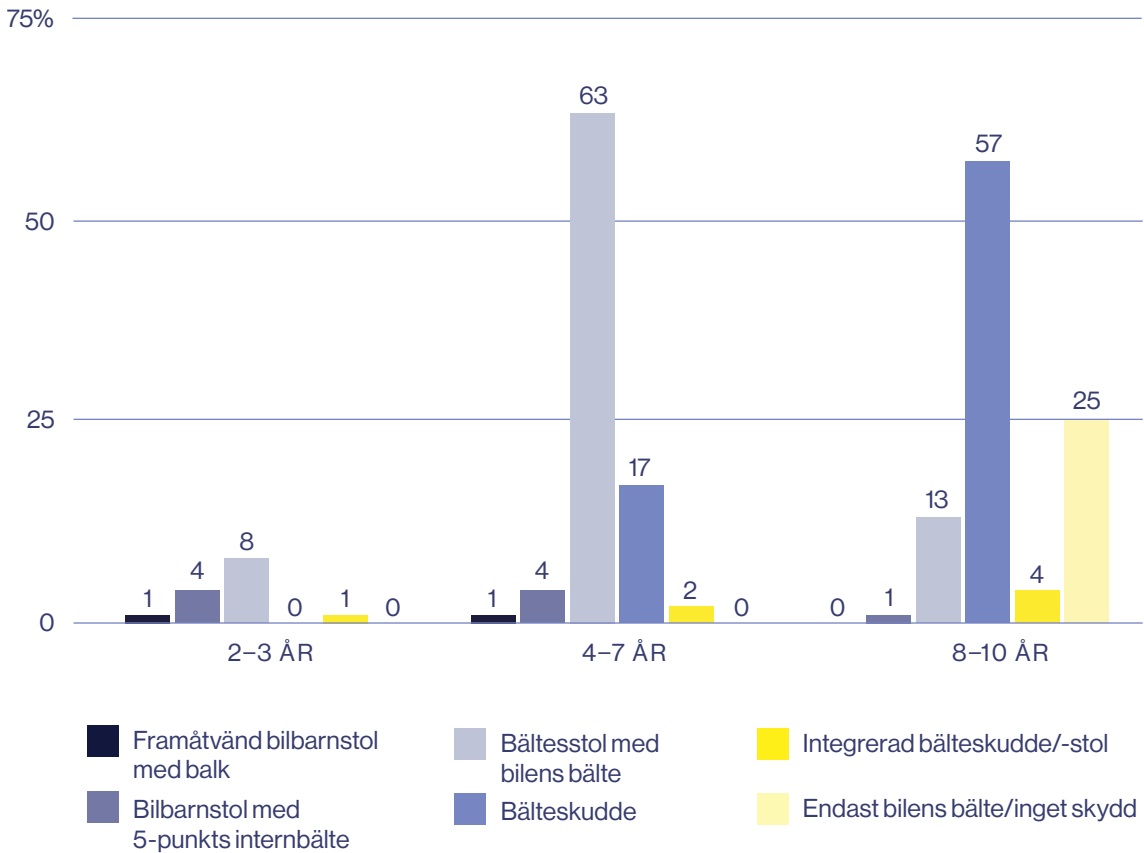
Som vi konstaterat är det vanligast att barnet vänds framåt när det blir 4 år, vilket enligt många forskare är för tidigt. De flesta fyraåringar har inte växt ur sin bilbarnstol och har inte heller uppnått den längd som krävs för att åka framåtvänt säkert.

Årets undersökning visar glädjande nog att användandet av barnskydd för framåtvänt åkande fortsatt är högt. Särskilt gäller det barn i åldern 4-7 år där i stort sett alla barn använder ett skydd. Bryter vi ner denna åldersgrupp i enstaka årskul-lar är bilbarnstol med bilens bälte absolut vanligast bland 5- och 6-åringarna (70% respektive 73%). Även bland sjuåringarna är bilbarnstol med bilens bälte vanligast (57%), men i denna ålder börjar ett större antal att åka med bälteskudde (36%).

Tittar vi på barn i åldern 8-10 år är andelen som åker med barnskydd betydligt lägre. Hela 26% av respondenterna anger att deras barn i den här åldersgruppen sitter utan extra skydd, något som är oroande då de flesta barn i den här åldern inte är kroppsligt utvecklade för detta. Bland barn 8-10 år som använder ett skydd är bälteskudde absolut vanligast.

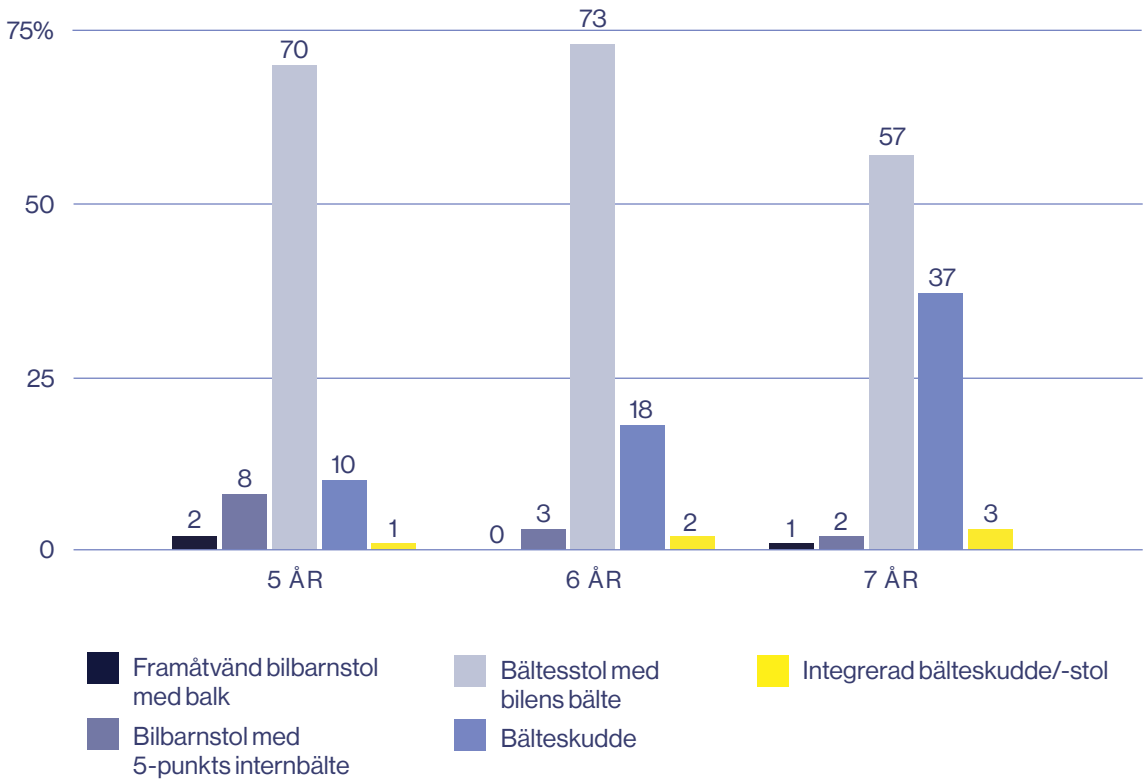
VAD AV FÖLJANDE ANVÄNDER DU OFTAST FÖR BARNET?

(Bas: Alla barn. Endast framåtvända barnskydd redovisas här)

TYP AV BARNSKYDD SOM ANVÄNDS OFTAST

(Bas: Alla barn. Endast framåtvända barnskydd redovisas här)

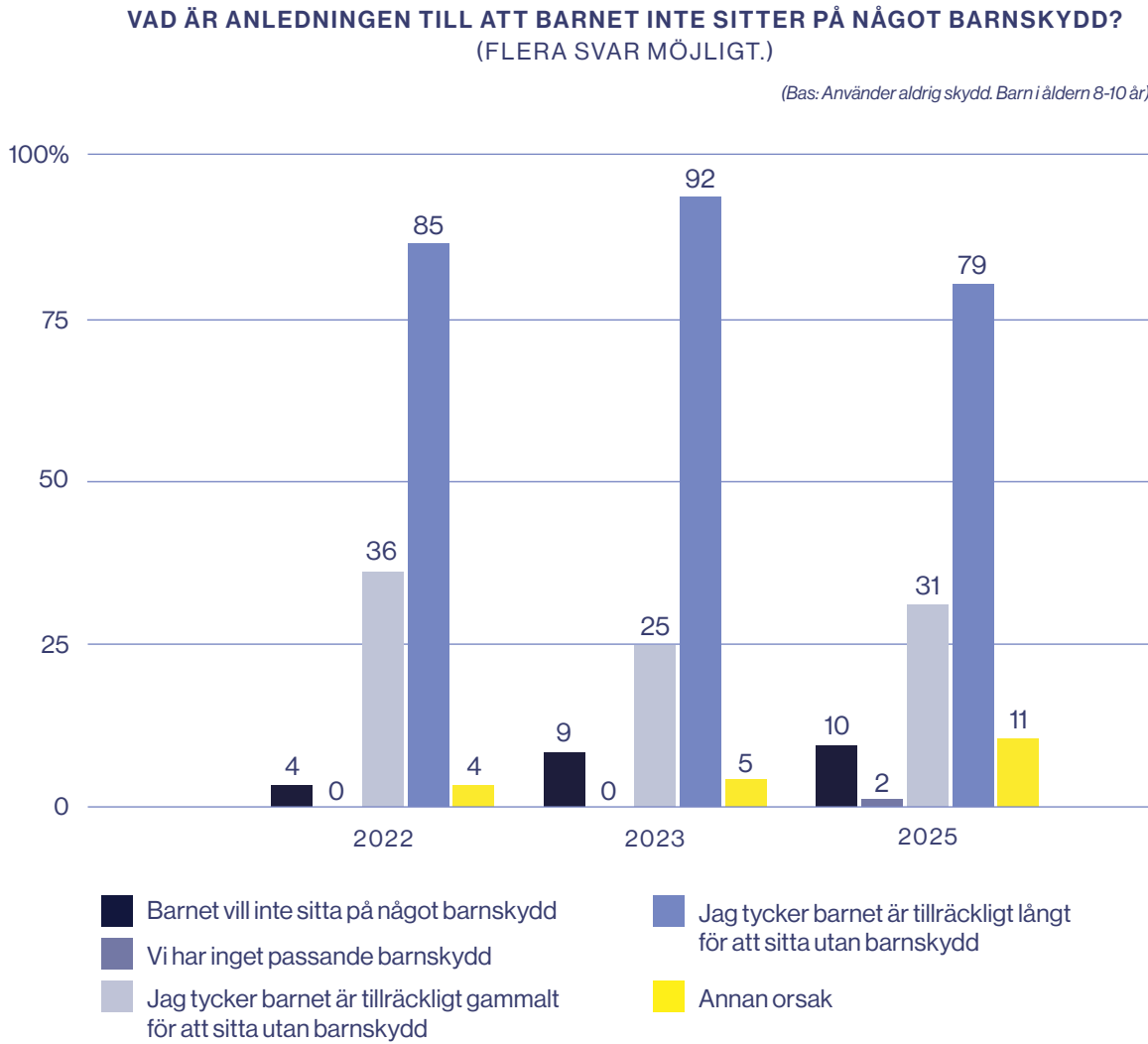

5.3 Längd vanligaste orsaken till att åka utan barnskydd

Mellan 0-7 år använder i stort sett alla barn alltid barnskydd. I åldersgruppen 8-10 år däremot sitter 1 av 4 barn aldrig på något extra barnskydd i bilen och endast 57% anger att barnet alltid använder barnskydd.

Till de som svarade att barnet aldrig använder skydd ställde vi frågan vad anledningen till detta var.

Den klart vanligaste orsaken som angavs var att de tyckte att barnet var tillräckligt långt för att sitta utan extra skydd (79%). Därefter angavs att barnet var tillräckligt gammalt (31%). Båda svaren är oroväckande eftersom barn i den här ålder normalt sett har kroppar som inte är tillräckligt utvecklade för att sitta säkert utan skydd.

När det gäller bilsäkerhet för barn måste föräldrar vara uppmärksamma på varje steg i deras barns utveckling. Ett av de viktigaste besluten som föräldrar fattar är när de ska byta från en bakåtvänd till en framåtvänd bilbarnstol.

För att säkerställa att bältesstolen passar barnet korrekt bör föräldrar följa de sex riktlinjerna som beskrivs här nedan.

- 1. Håll barnet bakåtvänt så länge som möjligt**
Barnläkare och säkerhetsexperter rekommenderar att barn förblir bakåtvända så länge som möjligt. Bakåtvända bilbarnstolar skyddar barnets huvud, nacke och ryggrad vid en krock. Bakåtvänt är särskilt viktigt för spädbarn och barn upp till 6-7 år, vars huvud utgör en betydande större andel av deras totala vikt.
- 2. Ryggen mot bältesstolen**
När barnet är stort nog för en bältesstol är det avgörande att se till att det sitter rätt. Barnet ska sitta med ryggen mot bältesstolen hela tiden, utan att luta sig åt sidan eller luta sig framåt. En rak position hjälper bältesstolen att ge lämpligt skydd för barnet i händelse av en olycka.
- 3. Knäna böjs vid kanten av sätet**
Barnets knäna ska böjas vid kanten av bältesstolen. Om barnets knäna inte kan böjas är sätet för djupt och ger kanske inte tillräckligt skydd vid en olycka. Föräldrar kan då överväga att hålla sitt barn bakåtvänt längre, eller om det behövs,

- använda en bältesstol med en grundare sittplats för barnet.
- 4. Höftbälte över höften, inte över den mjuka magen**
Höftbältet ska vila över höften och hållas ner mot låren, inte över den mjuka magen. Denna position säkerställer att barnets höfter och bäcken, som är mer motståndskraftiga än magen, absorberar kraften från en krasch.
- 5. Axelbälte mellan nacke och axel**
Axelbältet ska sitta tätt mellan barnets nacke och axel, utan att röra vid nacken eller glida av axeln. Om axelbältet inte sitter korrekt kan föräldrarna behöva justera stolen eller testa en annan bältesstol.
- 6. Alltid sitta i en upprätt sittposition**
Barnet ska sitta upprätt i bältesstolen, utan att luta sig eller leka med säkerhetsbältet under längre resor. Om barnet inte sitter korrekt kan det hända att det inte är tillräckligt skyddat i händelse av en olycka.

5.4 Barnen spänner fast sig själva

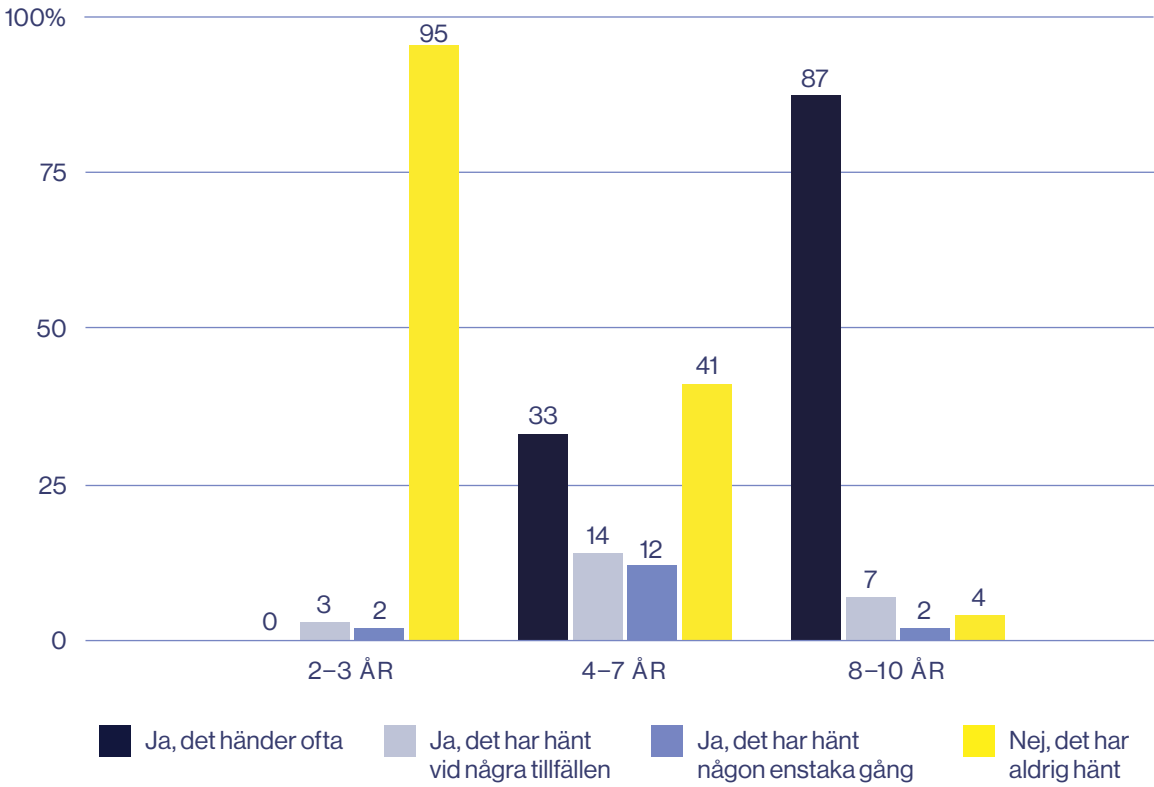
För de barn som sitter framåtvända ställde vi frågan till föräldrarna om de får spänna fast sig själva. För 3 av 4 treåringar sker detta aldrig. Andelen ökar dock betydligt i gruppen 4-7 år där en tredjedel får göra det ofta. Att andelen som spänner fast sig själva ökar ytterligare i åldern 8-10 år är kanske inte så förvånande.

Vi frågade också om föräldrarna kontrollerade bältet efter att barnet spänt fast sig. Resultatet visar att alla treåringar ibland kontrolleras (dock utifrån en låg bas), men att i gruppen 4-7 år är det endast 2 av 3 som alltid kontrolleras och ett fåtal som aldrig blir det. Andelen ökar lite i åldersgruppen 8-10 år men en majoritet i gruppen blir kontrollerade åtminstone någon gång.

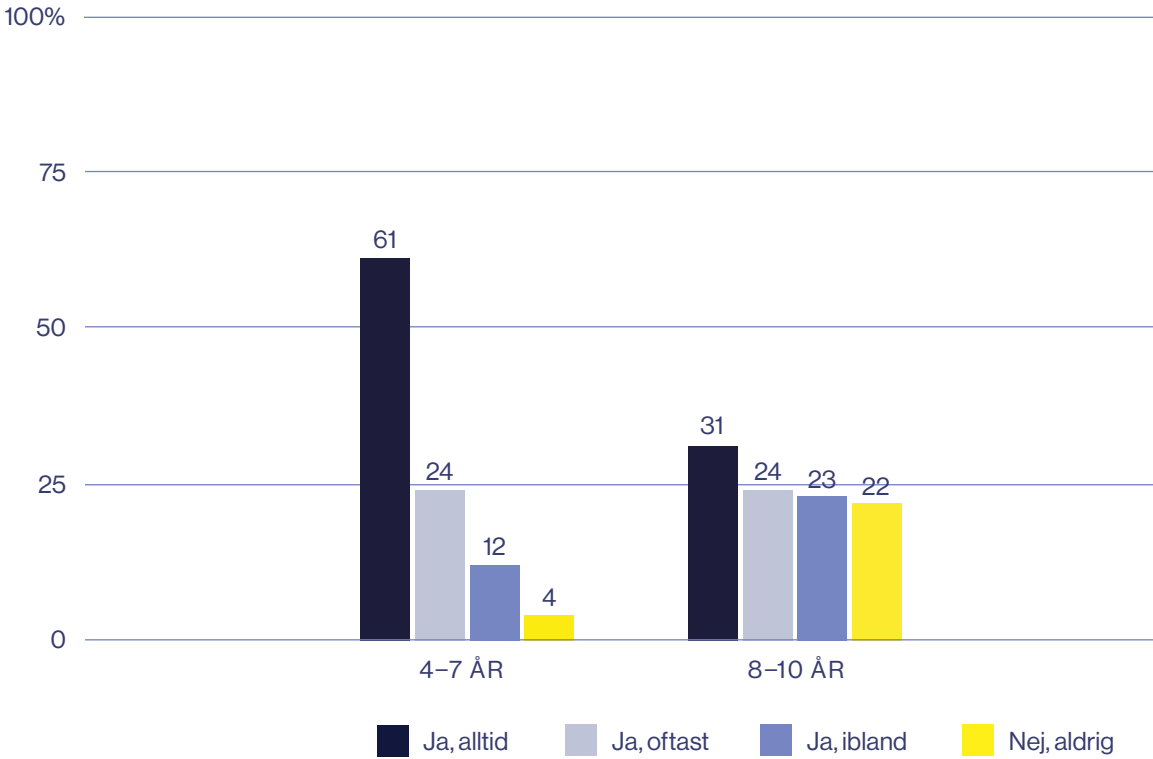
LÅTER DU BARNET SOM ÅKER FRAMÅTVÄNT SPÄNNA FAST SIG SJÄLV?

(Bas: Barn som åker framåtvända)

NÄR BARNET HAR SPÄNT FAST SIG, KONTROLLERAR DU DÅ HUR BÄLTET SITTER?

(Bas: Låter barnet spänna fast sig självt)

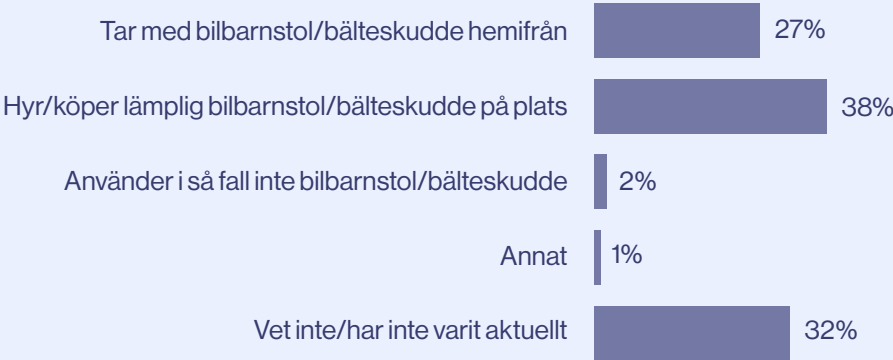

5.5 Barnskydd för hyrbil eller när kompis åker med

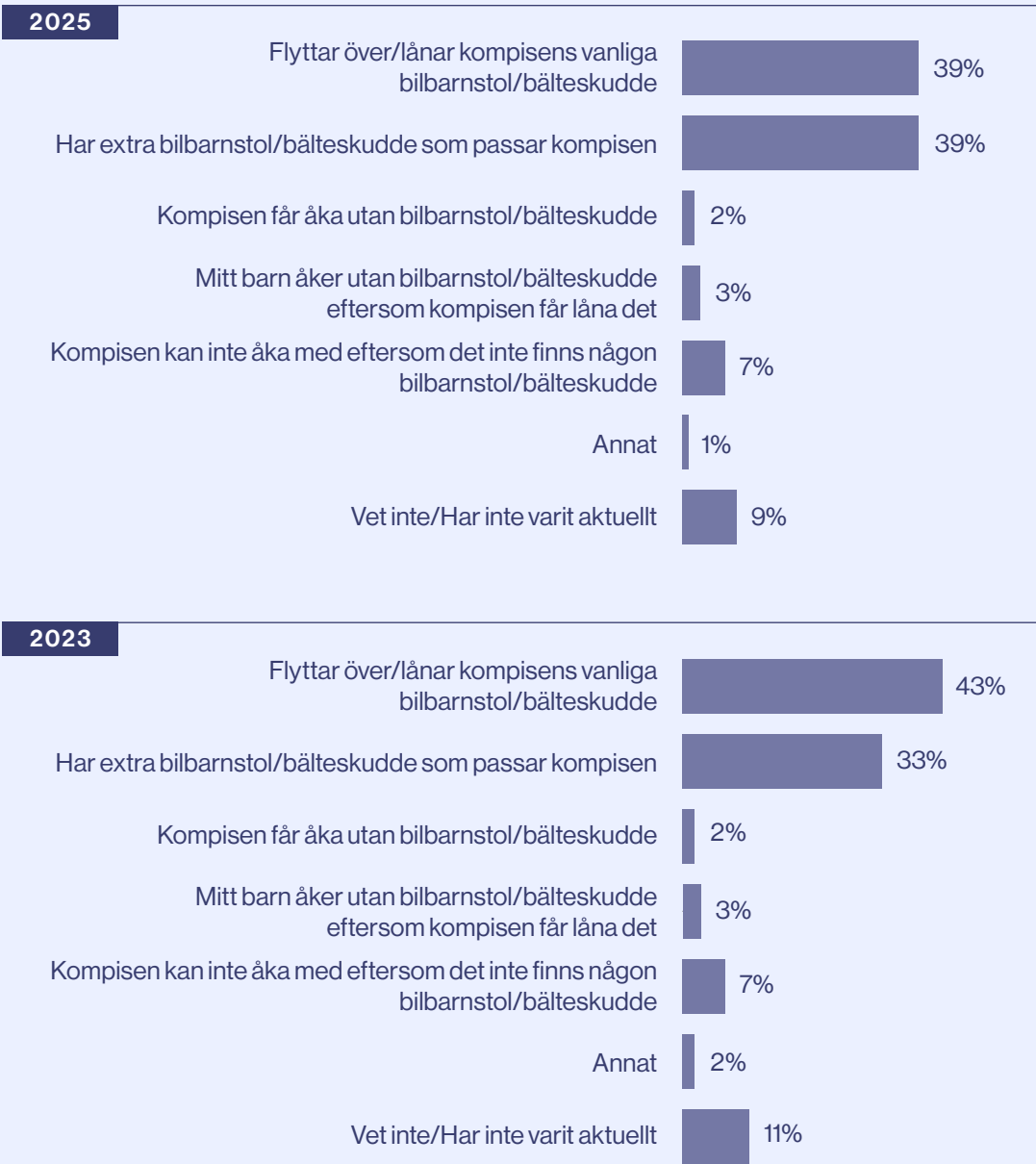
En fråga ställdes om hur föräldrar skulle lösa barnskydd i det fall de hyr en bil, t.ex. på en resa utomlands. Resultatet visar att de flesta skulle hyra på plats (38%) eller ta med egen bilbarnstol/bälteskudde hemifrån (27%). Det är vanligare att män skulle hyra än kvinnor (42% jämfört med 35%).

Vi undrade också hur föräldrar skulle agera om en kompis till barnet åker med som behöver barnskydd. De flesta svarade att de skulle använda ett extra barnskydd (39%) eller flytta över kompisens till deras bil (39%). Relativt få skulle välja att låta det egna barnet eller kompisen åka utan skydd.

OM DU HYR EN BIL TILL FAMILJEN, T.EX. FÖR EN RESA I UTLANDET, HUR GÖR NI DÅ MED BILBARNSTOL/BÄLTESKUDDE I HYRBILEN?

OM EN KOMPIS TILL DITT BARN SKULLE ÅKA MED I DIN BIL OCH KOMPISEN OCKSÅ BEHÖVER EN BILBARNSTOL/BÄLTESKUDDE, HUR LÖSER DU DET?

AXKID

i samarbete med

VOLVIA